

Når forhold slår ihjel

En kriminologisk undersøgelse af risikofaktorer,
forløb og relationer i danske partnerdrabssager

Speciale - kandidatuddannelsen i Kriminologi ved Aalborg Universitet
Ditte Maria Skytt Kvist

Vejleder Aalborg universitet: Annick Prieur
Vejleder Institut for retsmedicin: Ole Ingemann Hansen

Antal anslag: 151999
Afleveringsdato: 18. maj 2026

Forord

Dette speciale er skrevet af Ditte M. S. Kvist i forbindelse med Kriminologi-uddannelsen ved Aalborg Universitet.

Jeg vil gerne sige tak til min vejleder, Annick Prieur, for et behageligt samarbejde samt konstruktiv og kompetent vejledning. Herudover vil jeg takke vicesstatsobducent, Ole Ingemann Hansen, som har ageret min dataansvarlige på Institut for Retsmedicin, som altid har været til rådighed til at besvare mine spørgsmål.

GAI-erklæring

I udarbejdelsen af dette speciale er Microsoft copilot blevet anvendt som søgemaskine og oversættelse af engelske tekster.

Abstract

This thesis examines the risk factors, trajectories, and relational dynamics in intimate partner homicide cases in a Danish context, as well as variations in motives and understanding of responsibility in relation to the perpetrator's gender.

The study is based on a qualitative thematic analysis of 42 forensic case files and court documents, supplemented by feminist criminological perspectives, Evan Stark's theory of Coercive Control, and Jeff Hearn's work on masculinity and violence. The analysis shows the trajectories leading to intimate partner homicide vary and the relational dynamics are strongly gendered. Furthermore, it shows that intimate partner homicide are rarely spontaneous acts, but typically the culmination of prolonged patterns of physical, psychological and sexual violence, controlling behaviour, jealousy, substance abuse and mental distress.

The thesis concludes that intimate partner homicide must be understood as a gendered and relational phenomenon, where both highlighted and overlooked risk factors point to significant potential for strengthened prevention through improved risk assessment and increased attention to controlling behaviour and mental distress.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Abstract.....	2
1. Indledning.....	4
2. Problemfelt.....	6
2.1 Partnerdrab fra virkeligheden.....	6
2.2 Kendte faresignaler forud for partnerdrab.....	8
2.3 Lovgivningen.....	9
2.4 Afrunding af problemfelt.....	12
3. Problemformulering.....	13
4. Afgrænsning.....	13
5. Operationalisering af begreber.....	14
5.1 Partnerdrab.....	14
5.2 Omtale af individerne i partnerdrabene.....	14
6. Litteraturgennemgang.....	15
6.1 Søgestrategi.....	15
6.2 Omfanget af partnervold og partnerdrab.....	18
6.3 Risikofaktorer for partnerdrab.....	22
6.4 Køn og kønnede dynamikker.....	25
6.5 Opsamling på forklaringsmodeller fra litteraturgennemgangen.....	27
6.6 Forebyggelse.....	27
6.7 Identificerede huller i forskningen.....	29
7. Metode.....	30
7.1 Forskningsdesign.....	30
7.2 Datagrundlag.....	31
7.3 Dataindsamling.....	32
7.4 Bearbejdning af data.....	34
7.5 Ethiske overvejelser.....	35
8. Teori.....	35
8.1 Feministisk perspektiv.....	36
8.2 Coercive Control.....	37
8.3 The Violences of Men.....	41
8.4 Teoretisk opsamling.....	43
9. Analyse.....	44
9.1 Deskriptiv statistik.....	44
9.2 Relationelle dynamikker mellem ofret og gerningspersonen.....	50
9.3 Motiv og ansvarsforståelser i relation til gerningspersonens køn.....	66
10. Diskussion.....	72
10.1 The homicide Timeline.....	72
10.2 Forebyggelsesmuligheder.....	74
11. Konklusion.....	76
12. Litteraturliste.....	79
13. Bilagsoversigt.....	87

1. Indledning

”Gerningsmænd i jalousidrab er jo ikke kriminelle” (Jespersen, 2006, s. 2), udtalte cheffterforskeren fra rejseholdet i 2006. Det var dengang, der stadig var den såkaldte ’ægtefællerabat’. Dette betød, at partnerdrab, som udgangspunkt, blev straffet mildere end alle andre former for drab. Ægtefællerabatten kom også til udtryk i denne udtalelse fra cheffterforskeren;

Det er folk, der er angrebet af den der forelskelse, og som gør nogle ting, de under normale omstændigheder aldrig ville gøre. Og derfor vil du også se, at jalousidrab oftest bliver straffet mindre hårdt end andre sager, fordi man ofte i retten vil kunne gå ind og sige, at der er en vis form for affekt (Jespersen, 2006, s. 2).

Disse citater er fra artiklen ”Du kender din morder”, som primært omhandler partnerdrab (Jespersen, 2006). Citaterne viser et professionelt syn på partnerdrab for blot 10 år siden. Partnerdrab blev på daværende tidspunkt også i langt højere grad set som et privatanliggende, som andre ikke skulle blande sig i. Heldigvis er synet på partnerdrab under forandring i det danske samfund, og i 2009 blev der gjort op med ægtefællerabatten, hvorfor partnerdrab i dag skal straffes som ethvert andet manddrab (Dehnhardt & Andersen, 2024). Ydermere fik fænomenet yderligere opmærksom den 1. januar 2024, da Barnets Lov trådte i kraft. Loven belyser, hvor skadeligt det er for et barn at være vidne til partnervold i hjemmet. Det er faktisk lige så skadeligt at være det indirekte offer, som at være det direkte offer for volden (Barnets Lov, 2023).

Trods det ændrede syn, har vi, i det danske velfærdssamfund, ikke formået at genere den nødvendige viden for at kunne håndtere partnerdrabssager optimalt. Dog har vi alligevel set en mindre reduktion i partnerdrab gennem årene, det er ikke en lige så stor nedgang som ved drab generelt, hvorfor Justitsministeriet beskriver partnerdrab som et relativt stabilt fænomen (Justitsministeriet, 2024; Justitsministeriets forskningskontor, 2021). Justitsministeriets rapport, om drab i Danmark fra 2017-2021, viser at den årlige partnerdrabsrate var på 0,16 per 100.000 indbyggere, mens den i 1992-2016 lå på 0,28 per 100.000 indbyggere, hvilket viser en reduktion i partnerdrabsraten. Selvom der er sket et fald over en længere årrække, har antallet

af partnerdrab været relativt stabilt i den undersøgte periode 2017-2021, hvor der ifølge rapporten er begået 8-11 partnerdrab om året (Justitsministeriets forskningskontor, 2021). Partnerdrab har oftest en kvinde som offer og en mand som gerningsperson, sådan er det ikke kun i Danmark men internationalt (Regeringen, 2023) (Vatnar et al., 2019). Politikken har oprettet en partnerdrabsdatabase fra år 2017-2027 for at skabe et overblik over omfanget af danske partnerdrab, og for at tydeliggøre det som værende en samfundsmæssig problematik (Vaaben et al., 2017). Problematikken kan bestå i, at partnerdrab er en kompleks form for drab, hvor de risikofaktorer, der ofte kan identificeres forud for et partnerdrab, kan foregå i det skjulte. Derfor er det afgørende, at vi taler åbent om disse, så vi bedre kan opspore og forstå partnervold og dermed få mulighed for at handle før et drab finder sted.

Partnerdrab er en drabstype, som har været meget omtalt i medierne. I udgangen af 2025 var der en meget mediemæssig opmærksomhed på kvindedrab, særligt på antallet af partnerdrab begået mod kvinder. Her blev juni fremhævede, som en meget opsigtsvækkende måned, hvor seks kvinder blev dræbt (Ritzau, 2025). Medieomtaler, som denne, samt indsigter fra videnskabelige artikler, erfaringer fra min praktik på Institut for Retsmedicin og refleksioner fra podcasten *Mørkeland* (Aurvig & Bugbee, 2018), har været med til at forme min motivation til at skrive et speciale i partnerdrab. Den indsigt har også bidraget til en følelse af uretfærdighed over den fratagelse af tryghed, der opstår ved partnervold og partnerdrab, men som burde være til stede i et partnerskab. Ydermere har det hos mig skabt en ide om, at den type drab må kunne forebygges i større grad end den bliver på nuværende tidspunkt. I min optik bør et hjem være et sikkert sted, en date eller et kæresteforhold bør være trygt, og en separation bør kunne ske under sikre forhold. Men i partnerdrabssager sker der den største form for tillidsbrud, og den tryghed bør ingen tage fra et andet menneske.

Min indsamlede empiri består af retsmedicinske sager fra Institut fra Retsmedicin (RI), samt dombøger fra et tidligere speciale (Basse & Qvist, 2024) og dombøger fra Domsdatabasen (Danmarks Domstole, 2026). Sagerne er behandlet under metoden kvalitativ tematisk kodning, hvor jeg efterfølgende har baseret min analyse på den indsamlede data og kodningen heraf. Jeg har anvendt feministiske kriminologiske perspektiver (Cullen et al., 2022) (Chesney-Lind, 2022), Evan Starks teori om Coercive Control (Stark, 2009) og Jeff Hearn's *The violences of men*

(Hearn, 1998) til at undersøge og forstå gerningspersonens adfærd og motiv. Samtidig er teorierne også anvendt til at analysere forløbet og relationen mellem partnerne forud for drabet med henblik på at identificere centrale risikofaktorer. Hertil har jeg et løsningsorienteret motiv, da jeg ønsker at undersøge, hvordan samfundet muligvis kan forebygge partnerdrab ved yderligere kendskab til forløbet, gerningspersonen og ofret i et partnerdrab.

2. Problemfelt

I problemfeltet præsenteres eksempler på partnerdrabssager, herudover præsenteres forskelligt empiri, der belyser både omfanget af partnerdrab, kendte risikofaktorer samt den gældende lovgivning inden for området. Disse emner er med til at tydeliggøre problematikken og kompleksiteten angående partnerdrab i Danmark, og hvorfor det er vigtigt at adressere på et strukturelt niveau.

2.1 Partnerdrab fra virkeligheden

I forlængelse af min voksende interesse for at undersøge fænomenet partnerdrab, læste jeg bogen *En forudsigelig forbrydelse* af journalist, Line Vaaben og retsmediciner, Asser Hedegård Thomsen (Vaaben & Thomsen, 2022). Bogen er skrevet med udgangspunkt i Thomsens forskning, ekspertinterviews og syv kvinders livshistorier i samråd med deres pårørende. Kapitel 20 i bogen omhandler Cecilies liv og død. I 3.g. på gymnasiet læste hun novellen *Lille Fedtøre*, om et kontrollerende forhold, og det gik op for hende, at det var sådan et forhold, hun havde med sin kæreste. Cecilie blev 18 år.

'Shit, Mamma. Det her er jo David og mig...' David var hendes kæreste, og mens de havde været sammen, var Cecilie blevet en skygge af sig selv, styret af hans jalousi. Kort efter gjorde hun det forbi med David. Det kostede hende livet (Vaaben & Thomsen, 2022, s. 169).

Cecilies relation til, den seks år ældre, David var indbegrebet af kontrol, krydsforhør, løgne, gaslightning og efter bruddet begyndte han at stalke hende, hvor han forsøgte sig med forsoning for at få hende tilbage. Hele hendes identitet før David var blevet udvisket. Da hun

gjorde det forbi med ham, blomstrede hun op og tilbragte igen tid sammen med sin familie og sine veninder. Men det hele endte til en gymnasiefest. David mødte op på Cecilies gymnasium efter at have kimet hende og hendes veninde ned hele aftenen. Han havde medbragt en køkkenkniv. Da Cecilies ven kom hende til undsætning, stak David ham i halsen lige uden for gymnasiet. Vennen overlevede men måtte indlægges på intensiv afdeling. Cecilie flygtede ind på gymnasiet, hvor David overfaldt hende i menneskemængden og stak hende med køkkenkniven, så hun mistede sit liv. David flygtede, men politiet fandt ham senere på aftenen. Han havde hængt sig selv. Dette er et eksempel på et fatalt udfald af en brudt relation, der var indbegrebet af kontroladfærd. Mange mennesker blev involveret i Cecilies død, de så det ske, og flere af hendes venner forsøgte at redde hende. Cecilie troede, hun var færdig med David, hun var godt i gang med at leve det liv, hun havde haft før ham, men han havde andre planer (Vaaben & Thomsen, 2022). Det er blot et ud af mange eksempler på et forløb efter en kvinde har brudt med deres partner.

Ifølge artiklen *Homicide in Denmark 1992-2016* er en fjerdedel af alle drab et partnerdrab, dette betyder, at partnerdrab er den største enkeltstående drabstype i Danmark (Thomsen et al., 2019). Derudover belyser Vaaben og Thomsen, at drabsrater generelt er påvirket af velfærden i et samfund undtagen partnerdrab. Det vil sige, at når velfærden er god, er der mindre vold, færre rovmord og mindre narkokriminalitet, hvorfor andelen af drab relateret hertil vil falde. Men partnerdrab har ikke den samme sensitivitet over for tilstanden af velfærd (Vaaben & Thomsen, 2022). Det gør det nødvendigt at rette blikket mod hvilke sociale og relationelle dynamikker, der driver denne drabstype. For selvom kvinder langt hyppigere er ofre, er det ikke udelukkende kvinder, der dræbes af en partner. Dog er det en kønnet drabstype, idet knap otte ud af ti partnerdrab begås af en mand mod en kvinde (Vaaben & Thomsen, 2022). Derfor er det sidste eksempel på et partnerdrab, drabet på Tommy i januar 2019. I døgnet op til drabet ringede Tommys kæreste, Laila, til politiet flere gange blandt andet fordi Tommy angiveligt havde taget hendes scooter. Hun fortalte også alarmcentralen, samt et vidne på gaden, at hun ville slå ham ihjel. Hun havde faktisk truet mange gange med at slå Tommy ihjel. Laila fortalte i retten, at de havde skændes meget i weekenden primært på grund af scooteren, men skænderiet kulminerede, og hun stak Tommy flere gange med en køkkenkniv. Hun blev idømt 12 års fængsel (Nielsen, 2020; Vaaben et al., 2017).

2.2 Kendte faresignaler forud for partnerdrab

TV2 har udgivet artiklen *Adfærdsmønstre går igen inden partnerdrab – her er seks tegn* (Rasmussen, 2024). Artikel omhandler faresignaler i sager om partnerdrab, hvor lektor i retspsykologi Tine Søberg fremsætter seks faresignaler. Hun argumenterer for, at disse er vigtige for myndighederne at være opmærksomme på, de skal ikke benyttes til at forudsige drab, men til at forebygge at et drab finder sted. I artiklen oplyses det ikke, om der er taget udgangspunkt i mænd som gerningspersoner, men artiklen har dog et fokus på, at kvinder, i langt de fleste tilfælde, er ofre (S. Rasmussen, 2024).

De seks faresignaler er følgende:

Psykisk vold	Psykisk vold dækker over mange ting men det kan være: Kontrol, isolation og gaslightning
Stalking	Dansk Stalking Center definerer stalking som "systematisk, vedvarende og uønsket kontaktforsøg og adfærd, som opleves grænseoverskridende og intimiderende for den udsatte" (Nielsen, 2019, s. 16)
Trusler	Det kan være trusler om at dræbe ofret eller begå selvmord. Trusler, hvor ofret giver udtryk for at være bange, skal tages meget alvorligt.
Kvælningsforsøg	Halsgreb er en risikofaktor, det er den ultimative måde for gerningspersonen at demonstrere magt på.
Skilsmisse eller brud	De første fire måneder efter et brud er de farligste, specielt når nogle af de forudgående risikofaktorer har været til stede.
Psykisk sygdom	Hvis gerningspersonen har psykiske sygdomme fx depression.

Tabel 1: Faresignaler op til et partnerdrab. Information fra 'Adfærdsmønstre går igen inden partnerdrab' (Nielsen, 2019, s. 16; Rasmussen, 2024).

Partnervold kan for mange være lig med fysisk vold, men det er meget mere end det blandt andet stalking, krænkelser, brandstiftelse og digital vold. Derfor er det essentielt for myndigheder, ofre udsat for partnervold og den almindelige borger at kende til de

præsenterede faresignaler for at kunne hjælpe rettidigt. Det leder netop til, at Søbergs forskning også modsiger cheffterforskerens påstand i indledningen om jalousi- og affekt-drab. Søberg udtaler nemlig, at det ikke er korrekt at tale om affekt-drab eller jalousidrab i partnerdrabssager, da der ifølge hende oftest har været forudgående faresignaler, hvor drabet ville kunne have været undgået (Rasmussen, 2024). Dog rummer brugen af faresignaler en væsentlig problematik, da de også finder sted i relationer, som aldrig ender i drab, ligesom nogle partnerdrab kan finde sted uden tydelige faresignaler. Derfor skal disse ikke forstås som en opskrift på et forløb op til et partnerdrab, da det indebærer en risiko for, at relevante sager overses eller afvises, hvis de ikke passer ind med de forventede faresignaler. Dermed er faresignaler både vigtige at have kendskab til, og en potentiel blink vinkel i myndighedernes risikovurdering.

2.3 Lovgivningen

Lovgivningen er en del af problemfeltet, da de lovgivningsmæssige tiltag angående partnervold er relativt nye, og det har taget mange år at få en lovgivning for både psykisk vold og stalking. I dette afsnit belyses derfor den aktuelle lovgivning, som danner den lovmæssige ramme for at håndtere partnervold og partnerdrab.

Historisk set har strafudmålingen for et partnerdrab signaleret, at et drab på sin partner eller ekspartner ikke er lige så alvorligt, som et drab på en hvilken som helst anden person. Heraf kom ordet ægtefællerabatten, som dækker over, at en gerningsperson, der har dræbt sin partner, fik en formildende straf på ca. 10 år, hvor andre drabstypers straf ramme er på ca. 12 års fængsel. Ægtefællerabatten beskrives af strafferetsprofessor Trine Baumbach, som en absurd situation, da *"det ikke kan være rigtigt, at det farligste sted for en kvinde, er det sted, der burde være det tryggeste"* (Dehnhardt & Andersen, 2024, b, s. 1). Ægtefællerabatten blev udfordret i retspraksis i år 2009, hvor Højesteret afsagde en dom i en partnerdrabssag uden den formildende rabat. I Højesterets dom af 5. oktober 2009 i sag 156/2009 står det beskrevet, at der i udmålingen af partnerdrab skal tages udgangspunkt i 12 års fængsel, som ved alle andre drab. Derudover beskrives det, at der skal meget til før straffen skærpes eller formildes med 2 års fængsel, som ved alle andre drab. Dette ledte til, at ægtefællerabatten bortfaldt i

2009, og partnerdrab i dag dømmes på lige fod med andre former for drab (Højesterets dom, 2009).

I år 2013 indgik Danmark i en EU-konvention ved navn Istanbulkonventionen (Institut for Menneskerettigheder, 2025), og Danmark forpligtede sin hermed til at forebygge og bekæmpe vold og drab mod kvinder, samt vold i nære relationer. Konventionen stiller krav om etablering af en indsats, der er helhedsorienteret og systematisk på et grundlag af pålidelige data. Dette kommenterer Institut for Menneskerettigheder på i en udgivelse fra 2025, hvor de mener, at Danmark ikke lever op til sine forpligtigelser. De slår specielt ned på, at Danmark ikke har et overvågende organ, der indsamler data. Denne data skal netop give mulighed for at udføre analyser og tage beslutninger på et evidensbaseret grundlag, hvilket kan benyttes til forebyggelse. Ligeledes mener Institut for Menneskerettigheder, at der skal nedsættes en partnerdrabskommission, der skal arbejde helhedsorienteret ved at inddrage relevante samarbejdspartnere for eksempel politi, sundhedsvæsenet og pårørende. Kommissionen skal ydermere indsamle og analysere partnerdrabsager, og den skal afdække, hvad der er sket forud for drabet. Norge, Sverige, Spanien og England har indsat tiltag for at forebygge partnerdrab, det ses ved nationale strategier, lovændringer og partnerdrabskommissioner. Hertil påpeger Institut for Menneskerettigheder, at Europarådets ekspertkomité i december 2024 konkluderede, at Danmark ikke har en langsigtet national strategi, samt at indsatsen er fragmenteret. Specielt fraværet af et overvågningsorgan skaber en væsentlig barriere for Danmark i at kunne skabe en effektiv, evidensbaseret og bæredygtig indsats (Institut for Menneskerettigheder, 2025). Institut for Menneskerettigheder belyser dog, at Danmark udarbejder handlingsplaner mod partnervold og partnerdrab. Den nyeste handlingsplan indeholder 26 initiativer, og det er den hidtil mest ambitiøse, uheldigvis er mange af initiativerne fortsat midlertidige og mangler tilmed nogle specifikke mål for indsatserne i de 26 initiativer. Desuden har Danmark i de senere år styrket lovgivning i overensstemmelse med Istanbulkonventionen, som vil belyses nu (Institut for Menneskerettigheder, 2025).

Den 9. januar 2019 fremsatte den daværende justitsminister et lovforslag, der skulle gøre psykisk vold strafbart. Lovforslaget trådte i kraft som straffelovens § 243 den 1. april 2019 med ordlyden:

Den, som tilhører eller er nært, knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år (Danske love, 2019, s.1).

Denne paragraf er et vigtigt tiltag i kriminaliseringen af både partnervold og partnerdrab, da psykisk vold ofte er mere udbredt end fysisk vold, men det overses og negligeres oftere (Danner, 2022). Denne lov signalerer og anerkender, at psykisk vold skal straffe på lige fod med fysisk vold. Den fysiske form for vold er kriminaliseret i straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme, endvidere indeholder straffelovens kapitel 23 og 24 bestemmelser om forbrydelser i familieforhold og seksualforbrydelser (Straffeloven, 2019).

Den 1. januar 2021 trådte straffelovens § 216 i kraft, denne lov omhandler samtykkebaseret voldtægt. Gerningspersonen, som har samleje med en person, der ikke har samtykket, straffes med fængsel indtil otte år (Straffeloven, 2019). Selvom denne lovgivning er gældende for alle ofre for voldtægt, har den en stor betydning for partnervold. Den understreger, at der sagtens kan foregå seksuelle overgreb og voldtægt i partnerforhold eller allerede etablerede intime relationer. Et år efter § 216 trådte straffelovens §242 i kraft den 1. januar 2022, hvilket betød at stalking blev kriminaliseret. Bestemmelsen har ordlyden:

Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år (Straffelovens § 242, 2022, s. 1).

Stalking har vidtgående konsekvenser for både offer og gerningsperson, begge kan opleve problematiske konsekvenser både socialt, psykologisk og økonomisk i en sådan grad, at de bliver socialt udsatte (Dansk Stalking Center, 2026). Derudover kan stalking være et faresignal op til partnerdrab, der beskrives i afsnit 2.2. For at stalking kan straffes efter § 242 skal tre betingelser være opfyldt, disse belyser også, hvor omfattende og krænkende stalking kan være:

1. *Gerningspersonens adfærd skal være chikanerende for ofret.*
2. *Adfærden krænker ofrets fred for eksempel ved at adfærden er utryghedsskabende eller forstyrrende.*
3. *Stalkingadfærden skal være systematisk og vedvarende. Det vil sige at gerningspersonen skal foretage flere chikanerende handlinger, det kan både være over en meget kort eller en længere periode (Dansk Stalking Center, 2022, s. 1).*

Trods lovgivningens klare ramme om hvad stalking er, og hvordan det skal straffes, kan det fortsat være svært for ofret at dokumentere stalkingen i tilstrækkeligt nok grad til at kunne få et tilhold mod gerningspersonen eller en overfaldsalarm.

Et af de nyeste tiltag i kampen mod partnervold er forsøgsordningen; omvendt fodlænke. Denne ordning anerkender, hvor indskrænkende for eksempel partnervold og stalking er for ofret og pårørende. Forsøgsordningen trådte i kraft den 1. juli 2025 ved et enigt Folketing. Den omvendte fodlænke indebærer, at politiet kan påbyde en gerningsperson at bære en GPS-fodlænke, som supplement til et opholdsforbud for at sikre, at forbuddet bliver overholdt. Bestemmelserne om opholdsforbud kan findes i Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Retsinformation, 2012). Fodlænken registrerer gerningspersonens færden, og den udløser en alarm, hvis pågældende bryder opholdsforbuddet, det kan for eksempel være inden for en given radius af ofrets hjem eller arbejdsplads (Justitsministeriet, 2025b). Før denne ordning var det ofret, der måtte indskrænke sin frihed for eksempel ved at gå under jorden, blive væk fra sit arbejde eller undgå at besøge venner og familie, da stalking ofte sætter ofret i et konstant alarmberedskab (Johansen et al., 2013).

Slutteligt er et nyt tiltag kommet på tale i forlængelse af, at 16 kvinder blev dræbt i 2025, hvor 10 af sagerne var partnerdrab, her blev det i efteråret 2025 politisk bestemt, at der skal etableres en partnerdrabskommission i Danmark (Ritzau, 2025).

2.4 Afrunding af problemfelt

Problemfeltet belyser, at kvinder er de mest udsatte i partnerdrab, og det har før til en udbredt antagelse eller hypotese om, at de få partnerdrab, der begås mod mænd, typisk sker i selvforsvar. Kvinder som ofre fylder markant mere i forskningen og litteraturen om partnerdrab

end mandlige ofre, hvilket bliver tydeligt i litteraturgennemgangen i afsnit 6. På trods af det kønnede aspekt i partnerdrab er det dog interessant og relevant at undersøge mænd som ofre i partnerdrabssager, og dermed også, om kvinder faktisk altid dræber i selvforsvar.

Med afsæt i problemfeltet vil jeg undersøge, hvad der sker i forløbet op til et partnerdrab, og om der er kønnede forskelle i disse forløb. Desuden vil jeg undersøge den relationelle dynamik mellem gerningsperson og offer samt det motiv, der ligger bag drabet. Derudover vil jeg undersøge gerningspersonens helbred, særligt med fokus på det psykiske helbred og eventuelle tidligere domme. Endeligt vil jeg undersøge, om drabet var planlagt, samt hvilken drabsmetode, der blev anvendt, for at vurdere drabets brutalitet for eksempel om, det var overkill som følge af hævn, vrede eller noget tredje.

Jeg anerkender, at partnerdrab er en kønnet problematik, og at langt flere kvinder end mænd udsættes for partnerdrab. Netop derfor er det også relevant at undersøge, hvorfor mænd i langt mindre grad dræbes af sin partner. Dette har ledt til følgende problemformulering:

3. Problemformulering

Hvilke risikofaktorer, forløb og relationelle dynamikker fremhæves og overses i sager om partnerdrab, og hvordan varierer motiv og ansvarsforståelser i relation til gerningspersonens køn?

4. Afgrænsning

I nærværende speciale har jeg valgt at undersøge partnerdrab, og i den forbindelse har jeg gjort mig en række til- og fravalg. Jeg har fravalgt at lave interviews, da gerningspersoner med stor sandsynlighed ville være umulige at få adgang til inden for specialets tidsramme. Derudover har jeg et speciale samarbejde med RI, hvor jeg har haft mulighed for løbende sparring med eksperter på området. Jeg har desuden læst forskning, artikler, interesseorganisationers materiale og lyttet til podcasts, hvilket samlet set har givet en bred faglig indsigt. På den baggrund har jeg fravalgt at gennemføre ekspertinterviews. Mit tilvalg af data består af kvalitative retsmedicinske sager om partnerdrab samt dombøger, som uddybes i afsnit 7.2. Jeg har valgt at undersøge partnerdrab som fænomen, og jeg har derfor ikke foretaget et kønnet

fravalg. Jeg anerkender dog, at kvinder som gerningspersoner udgør en langt mindre del af mit datamateriale end mænd. Med afsæt i problemformuleringen har jeg valgt ikke at fokusere på andre ofre end partneren eller den tidligere partner. Hvis gerningspersonen også dræber den tidligere partners nye kæreste eller parrets fælles børn, indgår dette derfor ikke i specialet ud over en eventuel konstatering. Det samme gælder tilfælde, hvor børn er vidner til drabet og dermed med stor sandsynlighed pådrager sig langvarige skader.

5. Operationalisering af begreber

I følgende afsnit præsenteres centrale begreber for specialet, dette er for at opnå en fælles forståelse for begreberne og brugen af disse i opgaven.

5.1 Partnerdrab

I dette speciale benyttes Thomsens definition af partnerdrab. Ifølge Thomsen er partnerdrab defineret som et drab, der er begået mod en nuværende eller en tidligere partner, det er uanset om parret var gift, samboende, datede, havde en intim relation eller var kærester (Thomsen et al., 2023).

5.2 Omtale af individerne i partnerdrabene

I specialet benytter jeg generelt begreberne partner eller tidligere partner, som i denne sammenhæng også vil dække over både kærestepar eller individer i en intim datingrelation. Desuden benytter jeg begreberne *ofret* om den afdøde, og *gerningspersonen* om den tiltalte eller dømte. I specialets datamateriale omtales gerningspersonen både som tiltalte, anholdte, sigtede og mistænkte, og ofret som forurettede og afdøde. Derfor har jeg valgt at samle alle betegnelserne under ofret og gerningspersonen.

6. Litteraturgennemgang

Dette afsnit har til hensigt at undersøge partnerdrab og skabe et overblik over allerede eksisterende litteratur og forskning om partnerdrab. Jeg har valgt at udbrede min søgning til international forskning, da der ikke er meget dansk forskning på partnerdrab. Nærværende litteraturgennemgang er primært bygget op af forskningsartikler og studier både nationale og internationale, samt af danske undersøgelser fra VIVE, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd (DKR), Institut for Menneskerettigheder og regeringens handleplan.

6.1 Søgestrategi

I min litteraturgennemgang har jeg gennem min søgestrategi søgt på forskningslitteratur om forekomst og forklaringer af partnerdrab samt tekster, der fokuserer på forebyggelse, tiltag og lignende.

6.1.1 Forskning om forekomst og forklaringer af partnerdrab

I min primære søgning har jeg lagt vægt på at fremsøge forskningslitteratur. Jeg har benyttet mig af søgeordene: partnerdrab, intimate partner homicide og partnervold i Google Scholar, Sage Journals og Aalborg Universitetsbibliotek.

Sage Journals, som også udgiver artikler skrevet af kriminologer, bidragede med et mere internationalt perspektiv. Efter en søgning på Intimate Partner Homicide udvalgte jeg otte forskningsartikler, som repræsenterede både amerikansk, britisk, norsk og finsk forskning.

Artiklerne er følgende:

- *Intimate Partner Homicide: Review and Implications of Research and Policy* (Campbell et al., 2007)
- *Intimate Partner Homicide: New Insights for Understanding Lethality and Risks* (Seehan et al., 2015)
- *Collateral Intimate Partner Homicide* (Meyer & Post, 2013)
- *Gender-Specific Risk Factors for Intimate Partner Homicide – A Nationwide Register-Based Study* (Weizmann-Henelius et al., 2012)

- *Understanding Escalation Through Intimate Partner Homicide Narratives* (Kafonek et al., 2022)
- *A Comparison of Intimate Partner Homicide With Intimate Partner Homicide-Suicide: Evidence From a Norwegian National 22-Year Cohort* (Vatnar et al., 2019)
- *Preventing Intimate Partner Homicide: The Long Road Ahead* (Messing et al., 2022)
- *Intimate Partner Femicide: Using Foucauldian Analysis to Track an Eight Stage Progression to Homicide* (Monckton-Smith, 2020)

Derudover søgte jeg på Aalborg Universitetsbibliotek, hvor søgning bestod i mange overlappende artikler med Sage Journals, hvorfor jeg endte på en svensk forskningsartikel:

- *Health case utilization, mental disorders and behavioural disorders among perpetrators of intimate partner homicide in 2000-2016: A registry-based case control study from Sweden* (Lövestad et al., 2024)

Disse artikler har bidraget med forskningsviden om forståelsen af risikofaktorer samt kønnede risikofaktorer, dødelighed, mentale helbredsproblemer hos gerningspersonen og forløb op til partnerdrab. Desuden har jeg inddraget retsmedicinsk forskning, som belyser forekomst, drabsmetoder, udvikling af partnerdrab over tid og lignende i Danmark. Disse er følgende artikler samt en bog:

- *Homicide in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2019)
- *Intimate Partner Homicides in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2023)
- *Blunt Force Homicides in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2022, a)
- *Asphyxia Homicides in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2022, b)
- *Sharp Force Homicides in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2020)
- *Gunshot Homicides in Denmark 1992-2016* (Thomsen et al., 2021)
- *En Forudsigelig Forbrydelse* (Vaaben & Thomsen, 2022)

Slutteligt har jeg læst om nyere forskning på køn og maskulinitet. Dette kapitel er centralt for at skabe en forståelse af kønnede forklaringsrammer i en skandinavisk kontekst.

- *What has masculinity to do with intimate partner violence?* (Gottzén et al., 2021)

6.1.2 Forskning om partnervold

Jeg har desuden benyttet søgefunktionen på Det National Forsknings- og Analysecenter for Velværds (VIVE) for at få et nationalt indblik i viden på området. Jeg måtte benytte søgeordet partnervold, da der var nul resultater med søgeordet partnerdrab. Her læste jeg fire undersøgelser:

- *The Ghost of Violence: The Lived Experience of Violence after the Act* (Henze-Pedersen, 2022)
- *Psykisk partnervold – en kvantitativ kortlægning* (Ottosen & Østergaard, 2018)
- *Partnervold i Danmark 2020* (Ottosen & Østergaard, 2022)
- *Danskernes kendskab til partnervold* (Ottosen et al., 2022)
- *Politikens drabsdatabase* (Vaaben et al., 2017)

Disse artikler belyser voldens dynamikker, forløb, udbredelse og befolkningens kendskab til partnervold. Jeg har valgt at inddrage disse i litteraturgennemgangen, da de blandt andet giver baggrundsviden om relationelle dynamikker der kan opstå i en relation, der kan ende i partnerdrab.

6.1.3 Viden om forebyggelse og politiske tiltag

Jeg har søgt efter nationale strategier og tekster om forebyggelse af partnerdrab, som et supplement til forskningslitteraturen. Disse tekster er fremsøgt på Google og Google Scholar:

- *Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab 2023-2026* (Regeringen, 2023)
- *Livsfarlige forhold: forstå partnerdrab* (Kvinfo, 2025, a)
- *Forebyggelse af partnerdrab i Danmark og internationalt* (Kvinfo, 2025, b)
- *Ny undersøgelse: Partnervold rammer også mange mænd* (Thiel, 2024)
- *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet offerundersøgelserne 2005-2023* (Justitsministeriets Forskningskontor, 2024)
- *Hvert femte drab i Danmark er et partnerdrab* (Institut for Menneskerettigheder, 2025)
- *Ny rapport: Hvert femte drab i Danmark er et partnerdrab* (Justitsministeriet, 2024)

Disse tekster anvendes ikke som den primære forskning, men som tekster og rapporter, der belyser den politiske og institutionelle ramme for forebyggelse af partnerdrab i Danmark. Den

nyeste danske handlingsplan ligger ud med følgende citat; *”Vi har ikke taget partnervold og partnerdrab seriøst nok og ikke sat effektivt nok ind.”* (Regeringen, 2023, s. 5)

6.1.4 Tidligere specialer

Endeligt har jeg benyttet Aalborg universitets projektbibliotek til at fremsøge to tidligere specialer fra kriminologi-uddannelsen:

- *”Det ender i en tragedie for os alle sammen” – en kvalitativ undersøgelse af volds- og kontrolregimer forinden et partnerdrab* (Basse & Qvist, 2024)
- *Partnerdrab i Danmark – en undersøgelse af forløb. Og mønstre forud for drabene* (Johannesen, 2025)

Specialerne undersøger forløb og kontrolregimer forud for partnerdrab med data fra dombøger. Disse er læst for at få et indblik i, hvordan en lignende problemstilling tidligere er blevet behandlet.

6.2 Omfanget af partnervold og partnerdrab

Thomsen har i sin forskning kortlagt alle drab i Danmark fra 1992-2016, her belyses det, at 376 drab ud af 1417 drab er kategoriseret som partnerdrab. I 298 af de 376 partnerdrabssager var ofret en kvinde, det vil sige, at det i 78 af sagerne var et mandligt offer (Thomsen et al., 2023). Faktisk bliver der på verdensplan dræbt 50.000 kvinder årligt af deres partner, ekspartner eller familiemedlem (UN Women, 2025). Hertil skal det tilføjes, at det ikke har været muligt at finde de samme tal på mænd. Det høje antal af partnerdrab, hvor kvinder er ofre, har ledt til at FN i flere år har opfordret medlemsstater til at etablere 'femicide watch' for at skabe et overblik over de kvindedrab, der finder sted. Det resulterede i, at Politiken i 2017 oprettede, den allerede præsenterede, database for Partnerdrab (Vaaben et al., 2017; Yde, 2022). Efter en manuel optælling på denne database er der i den beskrevne periode 71 partnerdrab, hvor ofret er en kvinde i 64 af sagerne, og dermed er ofret en mand i syv af partnerdrabssagerne (Vaaben et al., 2017). Ud fra de præsenterede tal er der i perioden 1992-2025 begået 447 partnerdrab i Danmark, hvor ofret er en mand i 85 af sagerne og ofret er en kvinde i 362 af sagerne.

Ifølge Thomsen er 56 procent af alle kvindedrab begået af en partner eller en tidligere partner, hvilket vil sige, at mere end hver andet kvindedrab er et partnerdrab (Vaaben & Thomsen, 2022). De nyeste tal, der belyser partnerdrab, er fra 2025 hvor 10 partnerdrab blev begået. Alle partnerdrab i 2025 var begået af en mand mod sin kvindelige partner (Vaaben et al., 2017). De sidste tal dette afsnit vil inkludere er tallene fra den manuelle optælling på Politikens drabsdatabase, disse er inddraget for at belyse de nyeste tal på partnerdrab, som er tilgængelige for offentligheden:

Årstal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal partnerdrab	8	7	8	7	8	12	7	4	10
Ofre	6 kvinder, 2 mænd	7 kvinder	1 mand, 7 kvinder	7 kvinder	7 kvinder, 1 mand	11 kvinder, 1 mand	7 kvinder	2 kvinder, 2 mænd	10 kvinder
Gerningspersoner	6 mænd, 2 kvinder	7 mænd	1 kvinde, 6 mænd (en dræbte partner og tidligere partner samme dag)	8 mænd (1 drab begået af far og søn)	7 mænd, 1 kvinde	12 mænd, 1 kvinde (en kvinde og en mand dræbte en kvinde sammen)	7 mænd	2 mænd, 2 kvinder	10 mænd
Ekstra drab i forbindelse med partnerdrabet + gerningspersoners selvmord	7 børn dræbt, 2 selvmord	1 selvmord		1 ufødt barn (ofret var gravid)		2 børn dræbt, 1 ny kæreste til ofret blev dræbt, 5 selvmord	4 selvmord	1 selvmord	3 selvmord

Tabel 2 overblik over Politikens Drabsdatabase

Tabel 2 inkluderer ikke blot partneren, som ofret, men også hvem, der er dræbt i forbindelse med partnerdrabet. De ofre er 10 børn, hvor to var ufødte babyer, og en mand, som var blevet kæreste med det kvindelige offer. Derudover har gerningspersonen begået selvmord i 16 af sagerne. Det vil sige, at der i alt døde 98 mennesker i forbindelse med partnerdrab fra 2017-2025 (Vaaben et al., 2017). Med disse tal er der skabt et overblik over omfanget af partnerdrab i Danmark, det kan ikke udelukkes at et drab kan kamoufleres som et selvmord eller en ulykke, men vi må forvente et meget lavt mørketal for partnerdrab. Hvilket ikke er forventeligt ved partnervold. Partnerdrab er enkelt at definere, og det hører til sjældenhederne, at et drab kan skjules i Danmark. Det er anderledes med partnervold, der kan være sværere at bevisliggøre end et drab. Det er både gældende for eksempel for ofret eller myndigheden, som ofret eventuelt henvender sig til. Det bliver også tydeligt i litteraturgennemgangen, hvor der er vidt forskellige estimater af udbredelsen af partnervold i Danmark.

Estimeringen af partnervold varierer afhængigt af den optællingsmetode, som undersøgelserne har benyttet sig af. Dette er en problematik i forhold til at danne et reelt overblik over, hvor mange der udsættes for partnervold. I litteraturen belyser både regeringen i deres handleplan (Regeringen, 2023), og undersøgelsen fra VIVE *Partnervold i Danmark 2020* (Ottosen & Østergaard, 2022), at 82.000 kvinder og 43.000 mænd udsættes for partnervold årligt. Her dækker partnervold over både fysisk, psykisk, seksuel og/eller økonomisk partnervold. En interessant kontrast er rapporten *offerundersøgelse 2023 (Justitsministeriets Forskningskontor, 2024)*, der er en undersøgelse lavet i et samarbejde mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og DKR. Undersøgelsen påpeger netop, at antallet af ofre afhænger af, hvilken opgørelsesmetode der benyttes. Det uddybes ikke i undersøgelsen, hvilken forskel, der er i opgørelsesmetoderne. Men ved at undersøge en tidligere offerundersøgelse, ses forskellen i at den nye undersøgelse fokuserer på fysisk partnervold, hvor fysisk partnervold defineres på forhånd som slag eller spark, hvor de førhen har brugt ”definitionen af begrebet ’vold’ er her – ligesom tilfældet i resten af rapporten – overladt til respondenterne selv” (Justitsministeriets Forskningskontor, 2021, b, s. 85). Derudover har den tidligere undersøgelse fokuseret på udsathed over længere tid, hvor undersøgelsen fra 2023 spørger til partnervold inden for den seneste år. Endeligt kan mænd træde mere frem i den nye undersøgelse, da mænd er mere tilbøjelige til at rapportere enkle tilfælde af fysisk vold, hvor den er defineret på forhånd. Kvinder derimod er mere tilbøjelige til at rapportere en kombineret vold, som er bestående af flere tilfælde og voldsformer eventuelt over en længere årrække. Derfor bliver kvinders oplevelse af vold muligvis kun delvist indfanget, når der kun måles fysisk vold over det seneste år. Det vil sige, at den nye undersøgelse er mindre bred og mere konkret i voldsdefinitionen, end den har været tidligere ved at fokus er på fysisk vold over det seneste år. Dette kan muligvis få mænd til at rapportere mere vold, men muligvis kun delvist opspore den mængde vold, kvinder udsættes for (Justitsministeriets Forskningskontor, b, 2021, 2024) I deres undersøgelse angav 50.000 at være ofre for fysisk partnervold, for eksempel at være blevet slået eller sparket inden for det seneste år, hvor 43 procent var mænd. Det vil sige, at kønsforskellen er betydeligt mindre i denne offerundersøgelse end den har været i tidligere. Det udfordrer forestilling om, at det næsten udelukkende er kvinder, der er ofre for partnervold. Det faktisk svarer til, at mænd er ofre for partnervold i fire ud af ti tilfælde. Men resultatet er også

udfordret af opgørelsesmetoden, der ikke tager hensyn til for eksempel kombineret vold. Derudover angav 60.000 danskere, at en partner eller tidligere partner har udsat pågældende for psykisk vold inden for det seneste år. Her benyttes definitionen af psykisk vold efter straffelovens § 243, og den psykiske vold indebærer derfor at blive udsat for groft nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd, som har til formål at styre ofret (Retsinformation, 2019). Offerundersøgelsen oplyser ikke hele tal, men skriver blot at andelen af kvindelige ofre er en smule højere end hos mænd. Ydermere har 14.000 kvinder angivet at have være udsat for seksuelle overgreb af sin partner eller tidligere partner inden for de seneste fem år. Tidsintervallet er længere end ved psykisk og fysisk vold for at indhente data nok til undersøgelsen. Mændene er ikke repræsenteret i denne kategori, da mænd først blev spurgt ind til seksuelle overgreb efter år 2019, hvorfor der ikke foreligger fem års data, da de lavede rapporten i 2023 (Justitsministeriets Forskningskontor, 2024).

Slutteligt tilføjer en lav anmeldelsestilbøjelighed til graden af kompleksiteten og mørketal af partnervold, i DKRs artikel, supplerende til offerundersøgelse er der kun 15 procent, der har anmeldt partnervold til politiet, og yderligere fire procent, hvor politiet har fået kendskab til partnervolden på anden vis. Det vil sige, at 81 procent ikke har anmeldt den partnervold, de blev udsat for eller fortsat udsættes for (Thiel, 2024).

Dette afsnit har gennem flere undersøgelser og rapporter belyst omfanget af partnerdrab samt partnervold. Men selvom tallene varierer i partnervold alt efter opgørelsesmetode, peger kilderne på at partnervold og partnerdrab er et massivt samfundsmæssigt problem, som kræver at blive yderligere belyst for at kunne forebygge yderligere.

6.3 Risikofaktorer for partnerdrab

I en sammenfatning af både dansk og international forskning, identificeres en række gennemgående risikofaktorer, og det bliver tydeligt, at der på tværs af studierne er en markant konsistens i de risikofaktorer, der fremhæves (Campbell et al., 2007; Seehan et al., 2015; Lövestad et al., 2024; Messing et al., 2022; Ottosen & Østergaard, 2018; Vatnar et al., 2019; Weizmann-Henelius et al., 2012).

Der er 12 gennemgående risikofaktorer som følge af dansk, finsk, svensk, norsk og amerikansk forskning (boks 1). Noget af det forskningen peger på er, at partnerdrab sjældent sker uden forudgående risikofaktorer for eksempel viser en britisk undersøgelse, at stalking ses i 94% af partnerdrabssagerne (Regeringen, 2023). Det skaber et forebyggelsespotentiale, men det også kræver, at for eksempel myndighedspersoner, individerne i parforholdet, venner, familie, naboer og fagprofessionelle kan identificere disse risikofaktorer. Dog er det vigtigt at understrege, at risikofaktorer ikke er deterministiske, de kan øge risikoen for et partnerdrab, men de kan ikke forudsige et drab. Det er formentligt heller ikke i alle partnerdrabssager, at der er forudgående risikofaktorer, men amerikansk forskning på IPH fastslår, at *“The number-one risk factor for IPH is prior domestic violence.”* (Campbell et al., 2007, s. 247).

Risikofaktorer på tværs af forskning

- Alkohol og euforiserende stoffer
- Negative socioøkonomiske forhold
- Tidligere vold (den stærkeste risikofaktor)
- Psykisk, fysisk, økonomisk eller seksuel vold
- Kontrol, jalousi, dominans
- Stalking (både fysisk og digital)
- Separation (højrisiko for drab)
- Trusler, primært dødstrusler
- Våbenadgang (primært amerikansk forskning)
- Psykiske lidelser og misbrug hos gerningspersonen
- Fælles børn kan være en risikofaktor, men er det langt fra altid
- Langvarige kontrolregimer (coercive control)

Boks 1

6.3.1 Partnerdrab som proces

Litteraturen er samlet set enige om, at der ofte er et mønster i partnerdrab, samt at der ofte er et forløb, som leder op til et partnerdrab, hvor de førnævnte risikofaktorer er i spil. Flere danske undersøgelser og rapporter fremhæver Jane Monckton-Smiths forskning, som et eksempel på processen op til partnerdrab (Kvinfo, 2025, b; Regeringen, 2023). Denne model har fået en stor gennemslagskraft og er positivt omtalt mange steder specielt i forbindelse med risikofaktorer og forebyggelse af partnerdrab. Hun har udarbejdet *The Homicide Timeline – The 8 stages*

(Monckton-Smith, 2020) hvor hun, efter en analyse af 372 partnerdrab i England, har skemalagt tidslinjen for, hvornår et forhold bliver farligt. Ifølge hende er der otte trin:

Figur 1: Homicide Timeline – The 8 stages (Monckton-Smith, 2020)(Monckton-Smith, 2021.)

Der er primære problematikker ved at opstille denne skabelon for drab. Første problematik er modellens struktur, da processen nødvendigvis ikke er lineær eller universel. Nogle sager vil springe trin over, gå frem og tilbage mellem trin, start midt i modellen eller slet ikke passe ind. Den anden hovedpointe er modellens prædikative begrænsning, at langt de fleste relationer, hvor risikofaktorer som vold, kontroladfærd eller stalking ikke ender i drab. Det kan de nævnte tal i afsnit 6.2 understøtte, da der registreres langt mere partnervold end partnerdrab. Selvom modellen indebærer flere af de samme risikofaktorer, som forskningen i afsnit 6.3 belyser,

vurderes det ikke at være muligt at opstille en generaliserende otte-trins-model, som sætter lighedstegn mellem givne risikofaktorer og partnerdrab. Derimod viser forskningsartiklerne i denne litteraturgennemgang, at forløb op til et partnerdrab er komplekse, hvor blandt andet kontrol, manipulation og isolation kan være til stede, og der *kan* ske en eskalering. Derfor risikerer en lineær forklaringsmodel at overbetone en sammenhæng mellem risikofaktorer og drab, hvis den anvendes ukritisk og deterministisk.

6.3.2 Fem hovedtyper af gerningspersoner

Den hollandske professor, Marieke Liem, har udarbejdet en analyse af 60 partnerdrab både med mandlige og kvindelige ofre. På den baggrund har hun udviklet en typologi bestående af fem idealtypiske gerningspersoner i partnerdrab (Vaaben & Thomsen, 2022). Liem bygger sin typologi på sin egen analyse med egne forståelser og antagelser om hvad motivet hos gerningspersonen er, hvilken rolle køn spiller og forståelsen af psykisk sygdom. Disse fem typer, som præsenteres i det følgende, skal forstås som en kategorisering af gerningspersoner, der er blevet udarbejdet på baggrund af bestemte mønstre og forståelser af gerningspersonen, som Liem har fundet i sin data:

1. **Gerningspersonen uden håb:** Ifølge Liem dræber gerningspersonen sin partner på grund af ydre stressfaktorer, det kan være økonomiske problemer. I Liems typologi karakteriseres denne gerningsperson ved at have ren straffeattest, ingen beretninger om tidligere vold i forholdet, intet misbrug og ingen psykisk sygdom. Denne gerningsperson begår ofte selvmord efter drabet på sin partner. Det vil sige, at ifølge Liem er sager med denne form for gerningsperson præget af en håbløshed, som han eller hun ikke kan se sig ud af.
2. **Den psykisk syge gerningsperson:** I denne idealtipe har Liem kategoriseret de gerningspersoner som vurderes at have haft en psykose i gerningsøjeblikket eller har indtaget euforiserende stoffer i en sådan grad, at det til sidestilles med sindssyge.

3. **Den forurettede gerningsperson:** I denne kategori påpeger Liem, at ofret ofte er en kvinde og den forurettede gerningsperson ofte er en mand, der lægger skylden på ofret. Hjemmet har være konfliktfyldt, og det er ofte kvindens ønske om en skilsmisse, som trigger drabet. Ifølge Liems analyse har gerningspersonen i denne kategori ofte en personlighedsforstyrrelse.
4. **Gerningspersonen, der dræber i selvforsvar:** I denne kategori har Liem placeret de kvindelige gerningspersoner. Ifølge Liems analyser har der forud for drabet været vold i forholdet, hvor ofret har været voldelig mod gerningspersonen, som derfor agerer i selvforsvar. Liem påpeger derudover at begge parter kan have været voldelige, og at rusmidler er ofte indblandet i drabet.
5. **Den voldelige gerningsperson, som eskalerer til drab:** Den sidste type, som Liem har tildelt en kategori er den type der oftest associeres med partnerdrab. Gerningspersonen er ofte en mand, der er kendt for at begå vold, og han ser kvinden som sin ejendom. Han har inden drabet jævnligt kommet med trusler om både at tage sit eget og kvindens liv. Denne gerningsperson har ofte haft en voldelig og problematisk opvækst, som har fulgt ham ind i voksenlivet (Vaaben & Thomsen, 2022, s. 83-84).

Liems typologi af de idealtypiske gerningspersoner i partnerdrabssager giver et systematisk overblik, men samtidig fratager den en del af kompleksiteten og forenkler både forløbet, der kan lede til partnerdrab og gerningspersonerne.

6.4 Køn og kønnede dynamikker

Gottzén, Bjørnholt og Boonzaiers peger på at forskning i partnervold gennem feministiske analyser af patriarkatet, historisk set forstår volden, som et centralt redskab til at opretholde kønnede magtforhold. De peger ligeledes på, at den nyere forskning og praksis i samfundet anvender termer som er kønsneutrale for eksempel *voldsudøvere*. De mener, at en neutralisering og sløring af en så kønnet dynamik, hvor mændene som gerningspersoner er

markant overrepræsenterede, kan risikere at underminere det feministiske perspektiv. Hvilket ligeledes risikere at sløre de strukturelle magtforhold, som former voldens dynamikker. Derudover påpeger de, at maskulinitetsstudier er vigtige at inddrage i forståelsen og analysen af partnervold, da maskulinitet gør det muligt at forstå vold som en ressource, hvorigennem mændene kan opnå kontrol, status eller genoprette en truet maskulinitet. Ligeledes peger kan maskulinitetsstudier også på, at maskulinitet ikke er en stabil identitet, den kan ændres og er ofte relationel og situeret.

Derfor giver Gottzén, Bjørnholt og Boonzairs forskning en god indføring og stærk ramme for at forstå både det historiske analytiske grundlag for partnervold, men også for at forstå partnervold som et kønnet fænomen, hvor de centrale forklaringsfaktorer bunder i maskuliniteten, magten og den kønnede relation (Gottzén et al., 2021).

I den danske forskning ses tydeligt, at der er denne kønnede overvægt, hvor mænd er gerningspersoner og kvinder er ofre. Den danske forskning, som er fremsøgt til litteraturgennemgangen, er primært baseret på mænd, der begår partnerdrab mod kvinder. Derfor vil jeg kort præsentere en finsk undersøgelse; *Gender-Specific Risk Factors for Intimate Partner Homicide – A Nationwide Register-Based Study* (Weizmann-Henelius et al., 2012), da den netop omhandler, kvinder der dræber mænd. Denne undersøgelse er relevant at fremhæve, da Finland er en del af Norden, og dermed har en del ligheder med det danske samfund. Deres forskning peger i to forskellige retninger, når det kommer til mænd, der bliver dræbt. På den ene side viser forskningen, at kvinder dræber deres partner i selvforsvar eller efter mange år med fysisk vold. På den anden siden peger forskningen på, at kvinder ikke handler i selvforsvar så ofte, som tidligere antaget, hvilket indikerer, at der må være underliggende forklaringer, som endnu ikke er undersøgt i samme omfang (Weizmann-Henelius et al., 2012). Flere af forskningsartiklerne undersøger de kønnede mønstre og viser blandt andet, at magt og særligt tab af kontrol, spiller en større rolle i partnerdrab på kvinder end i partnerdrab på mænd (Messing et al., 2022; Vatnar et al., 2019; Vaaben & Thomsen, 2022; Weizmann-Henelius et al., 2012).

På baggrund af den læste eksisterende forskning er det min vurdering, at vi som samfund fortsat mangler viden om kvinder som gerningspersoner i partnerdrabssager, og tilsvarende om mænd som ofre. Den udbredte antagelse om, at kvinder primært dræber i selvforsvar, fremstår

ikke tilstrækkeligt undersøgt, og netop dette videnshul gør det relevant at analysere partnerdrab med et mere nuanceret blik på køn, motiv og relationelle dynamikker.

6.5 Opsamling på forklaringsmodeller fra litteraturgennemgangen

Ovenstående litteratur om partnerdrab trækker på flere forklaringsmodeller, som hver især belyser fænomenet, men også rummer begrænsninger. Først peger forskningen på individuelle og relationelle forklaringer, hvor risikofaktorer som trusler, vold og kontroladfærd kan øge risikoen for partnerdrab uden at være at være deterministiske. Denne tilgang er central for forebyggelse, men indebærer en risiko for, at drab uden tydelige risikofaktorer overses.

Dernæst fremhæves procesmodeller, særligt Monckton-Smiths *the homicide timeline*, som beskriver partnerdrab som en trinvis proces. Modellen giver et overblik over dynamikker over tid, men dens lineære struktur kan skabe blinde vinkler, og den risikerer også at overbetone forudsigelighed.

Dernæst systematiserer Liems typologi gerningspersoner i fem idealtyper. Typologien giver et analytisk overblik, men forenkler samtidig den kompleksitet, der kendetegner både forløbet op til drabet og gerningspersonens individuelle baggrund.

Endeligt introducerer litteraturen køn og kønnede dynamikker som en strukturel forklaringsramme. Her forstås partnerdrab på kvinder i lyset af patriarkalske magtforhold, maskulinitet og opretholdelse af kontrol. Samtidig peger forskningen på, at viden om kvinder som gerningspersoner er begrænset, og at antagelsen om selvforsvar ikke altid er tilstrækkelig som forklaring.

Sammenfattet viser forklaringsmodellerne, at partnerdrab er et komplekst fænomen, der kræver analyser på flere niveauer fra individuelle risikofaktorer og relationelle dynamikker til processer og strukturelle kønsperspektiver. Denne kompleksitet afspejler sig også i forebyggelse af partnerdrab, som gennemgås i følgende afsnit.

6.6 Forebyggelse

Dette afsnit tager primært udgangspunkt i de supplerende tekster, som ikke er forskningsartikler.

I langt de fleste tekster påpeges en form for problematik ved håndteringen af partnervolds- og partnerdrabssager, og dermed hvordan håndteringen problematiserer forebyggelse heraf. En af problematikkerne der står i vejen for at kunne optimere forebyggelsen er at indsatsen mod partnervold og partnerdrab er fragmenteret og mangler systematik. Derudover er der mangel på data, som netop besværliggør muligheden for at udvikle evidensbaseret politik (Institut for Menneskerettigheder, 2025). En anden problematik er, at kun hver 20. af de voldsudsatte i et forhold anmelder volden til politiet (Ottosen & Østergaard, 2022) og kun hver 10. voldsudsatte kvinde har været i kontakt med et tilbud, der har faglig viden om partnervold for eksempel et krisecenter (Regeringen, 2023). Ofrene søger i stedet hjælp eller råd hos familie og nære venner, hvilket kan tyde på, at de har oplevet eller er bange for at opleve et svigt fra systemet (Ottosen et al., 2022).

Et registerstudie fra Sverige viser, at mange af gerningspersonerne i partnerdrabssager har kontakt til systemet inden drabet finder sted, det kan for eksempel være kontakt til psykiatrien. Det konkluderes i registerstudiet, og i overensstemmelse med tidligere forskning, at sundhedssystemet kan være det sidste kontaktpunkt for mange gerningspersoner, før de dræber deres partner. Her vil kontakt til psykiatrien eller egen læge grundet psykiske problematikker være mest relevant. Derfor kunne det være relevant at udbrede viden om risikofaktorer til sundhedsvæsenet (Lövestad et al., 2024).

I et forebyggelsesøjemed har Norge, Sverige og England etableret overvågningsorganer for partner- og kvindedrab samt nationale partnerdrabskommissioner, som tilpasses behandlingen af hver individuelle sag. Disse kommissioner skal udarbejde anbefalinger og handlingsplaner på baggrund af erfaringer og data (Institut for Menneskerettigheder, 2025). Det manglende data grundlag i Danmark er ifølge Institut for Menneskerettigheder med til at besværliggøre en effektiv forebyggelse. Da manglende data kan lede til vilkårlige indsatser, som ikke sætter ind de rigtige steder. Dette vurderes som værende en systemisk udfordring, der ligeledes problematiserer en grundig forebyggelse af partnerdrab, hvilket formodentligt kan ændres med den korrekte tilgang, hvis vi tager inspiration fra lande, som er lykkedes med indsatser, tiltag og lovgivning, der har vist en positiv effekt.

6.7 Identificerede huller i forskningen

Justitsministeriet konkluderer, at partnerdrab er et relativt stabilt fænomen. Alligevel viser litteraturen, at der fortsat er betydelige videns huller og mangel på et systematisk datagrundlag, hvilket begrænser mulighederne for effektiv forebyggelse. Uden solide data er det vanskeligt at udvikle og evaluere evidensbaserede indsatser og handlingsplaner. Hvilket gør det vanskeligt at vurdere, om de tiltag, indsatser og handlingsplaner faktisk reducerer risikoen for partnerdrab. Det ses blandt andet i de store variationer mellem nationale opgørelser over partnervold samt i den begrænsede mængde kvalitative studier, der undersøger de komplekse forløb op til et partnerdrab. Selvom forskningen samlet peger på 12 centrale risikofaktorer, ved vi langt mindre om, hvordan disse udspiller sig, udvikler sig og påvirker hinanden i danske relationer og i mødet med myndigheder. Et særligt videnshul vedrører gerningspersonens psykiske helbred og kontakt med systemet, hvor svenske registerstudier viser, at gerningspersoner ofte har kontakt med sundhedsvæsenet op til partnerdrabet. Det er et forhold som ifølge litteraturgennemgangen endnu ikke er undersøgt systematisk i Danmark. Derudover mangler der forskning i gerningspersonens motivation og forandringsprocesser over tid, hvilket yderligere vanskeliggør udviklingen af målrettede forebyggelsesstrategier. Litteraturen viser også, at mænd som ofre fortsat er underbelyst. Offerundersøgelsen 2023 (Det Kriminalpræventive Råd, 2024) udfordrer det traditionelle kønsbillede og peger på, at en større andel af mænd end tidligere antaget udsættes for partnervold. Dette understreger behovet for viden om mænds erfaringer som ofre for partnervold, deres barrierer for at søge hjælp og de risikofaktorer, der gør sig gældende i voldelige forhold, hvor mænd er ofre.

På tværs af litteraturen står det klart, at der er meget viden om risikofaktorer, men mindre viden om, hvordan de konkret udfolder sig i danske partnerdrabssager. Dette skaber et behov for dybere indsigt i de relationelle og dynamiske forløb op til partnerdrab, hvilket nærværende speciale bidrager til ved at undersøge disse processer.

7. Metode

I følgende afsnit beskrives forskningsdesignet for specialet, datagrundlaget og indsamlingen heraf, samt hvordan data behandles. Slutteligt belyses kvalitetskriterier og etiske overvejelser om specialet.

7.1 Forskningsdesign

Dette speciale er baseret på et kvalitativt forskningsdesign, hvortil der suppleres med deskriptiv statistik for at skabe et overblik over data og understøtte de mønstre og temaer, som fremkommer af data. Specialet vil tage afsæt i en abduktiv tilgang, da der vil være et samspil mellem den empiristyrede induktive tilgang og den teoristyrede deduktive tilgang. Dette gavner undersøgelsen ved at muliggøre benyttelse af teoretisk baggrund, som kan give perspektiver til at fortolke data, men ligeledes lade empirien styre (Thagaard, 2017).

Kvalitativ design med en abduktiv tilgang er netop udvalgt til dette speciale for at kunne besvare problemformuleringen, som ligger op til en kvalitativ undersøgelse af partnerdrabssager. Hertil vil jeg benytte retsmedicinske partnerdrabssager (RI-sager), hvorfor en kvalitativ tematisk kodning er relevant for netop dette speciale.

Når der benyttes kvalitativ metode, kan det være mere kompliceret at måle på kvalitetskriterier i forhold til kvantitativ metode. Til dette fremsætter Ole Riis en række forskellige begreber, der kan benyttes i kvalitativ forskning; metodisk gennemsigtighed i forhold til replicerbarhed, dette indebærer, at de brugte metoder belyses i et sådant omfang, at de kan bruges igen i et andet projekt. Derudover nævner han gyldighed som kriterie, hvilket ifølge Riis indebærer at empirien leder frem til den teoretiske konklusion, som specialet kommer frem til ved hjælp af de benyttede metoder. Endeligt nævner han generaliserbarhed som et kriterie, hvilken rækkevidde projektet vil have (Riis, 2012).

På baggrund af dette er det kvalitative design med en abduktiv tilgang velegnet til at undersøge partnerdrabssager. Designet muliggør en dybdegående analyse af partnerdrab som fænomen, hvor kombinationen af tematisk kodning og deskriptiv statistik er relevant for, at identificere mønstre både i de relationelle og kontekstuelle dynamikker i partnerdrab. Desuden bidrager et fokus på de nævnte metodiske kvalitetskriterier til et solidt fundament for forskningsdesignet.

7.1.1 Datas kvalitet

Kvaliteten af data kan vurderes ud fra dokumentets autenticitet, troværdighed, repræsentativitet og betydning (Ingemann et al., 2019). Da datamateriale består af dokumenter fra virkelige drabssager udarbejdet af retsmedicinske læger, politiet, domstole, psykiatere og lignende, vurderes både autenticitet og troværdigheden som høj.

Repræsentativiteten er ligeledes god, da RI-sagerne dækker over fire jyske politikredse samt Grønland, mens dombøgerne dækker resten af landet, det vil sige politikreds på Jylland, Sjælland, Fyn, Bornholm og Grønland. Dog adskiller de to kildetyper sig ved at dombøgerne primært bygger på gerningspersonens forklaring og vidneudsagn mens RI-sager ofte et indeholder mere detaljerede oplysninger, fx private beskeder, lægejournaler, efterforskning og retsmedicinske fund, der både kan påpege nye og ældre skader (Ingemann et al., 2019). Disse forskelle kan skabe informationsbias, men samlet set giver materialet et solidt grundlag for at identificere mønstre i partnerdrabssager.

Det sidste kriterie, dokumentets betydning vurderes som høj, da både RI-sager og dombøger generelt er forståelige og læsbare. Tekniske termer er ved behov blevet afklaret gennem sparring med vejleder på RI.

Samlet giver materialet et kvalificeret indblik i relationer, forløb, gerningspersonens handlinger, mulige motiver medmere. Hvilket kan benyttes til at besvare problemformuleringen (Ingemann et al., 2019).

7.2 Datagrundlag

Datagrundlaget består af 42 partnerdrabssager fra år 2017-2025 indhentet fra RI, Domsdatabasen og dombøger, som tidligere specialestuderende har indhentet gennem aktindsigt. Efter fravalg, som er en ulykke, igangværende sager og sager vurderet som for voldsomme, består RI-sagerne af 28 partnerdrabssager. Ydermere har jeg søgt på Domsdatabasen, hvor offentlige domme ligger tilgængelige i anonymiseret form, her blev 11 relevante sager udvalgt efter frasortering af partnervold og forsøg på partnerdrab. Fra et

tidligere speciale indgår 25 dombøger, hvor dubletter og overlappende sager er frasorteret. I alt giver dette 42 unikke partnerdrabssager.

For at give et indblik på de dokumenter som jeg blandt andet har haft adgang til uddybes dette her. Dombøgerne indeholder tiltale, dom, vidneudsagn og ofte uddrag af mentalundersøgelser. RI-sagerne rummer et bredere dokumentationsgrundlag herunder obduktionserklæring af afdøde: der giver oplysninger om dødsårsag, drabsmetode, efterforskning medmere, findestedsundersøgelse, toksikologiske rapporter, personundersøgelse af gerningspersonen og politiets efterforskning. Denne kombination giver et detaljeret indblik i forløb, relationer, gerningspersonens adfærd og vidners beskrivelser af ofret.

7.2.1 Selektionsbias

Der kan forekomme selektionsbias, da RI-sagerne dækker fire jyske politikredse, mens de øvrige politikredse er repræsenteret via dombøger. Dombøgerne indeholder dog de oplysninger, der er nødvendige for kunne undersøge de ønskede temaer herunder drabsmetode, forklaring fra gerningspersonen og vidneudsagn. Selvom RI-sagerne giver et mere detaljeret indblik i efterforskningen, og der dermed kan opstå en skævhed i data, vurderes kombinationen af kilder som tilstrækkelig til analysens formål. Da specialet ikke bygger på lægelige mønstre eller retskemiske fund, men på relationelle og dynamiske forhold.

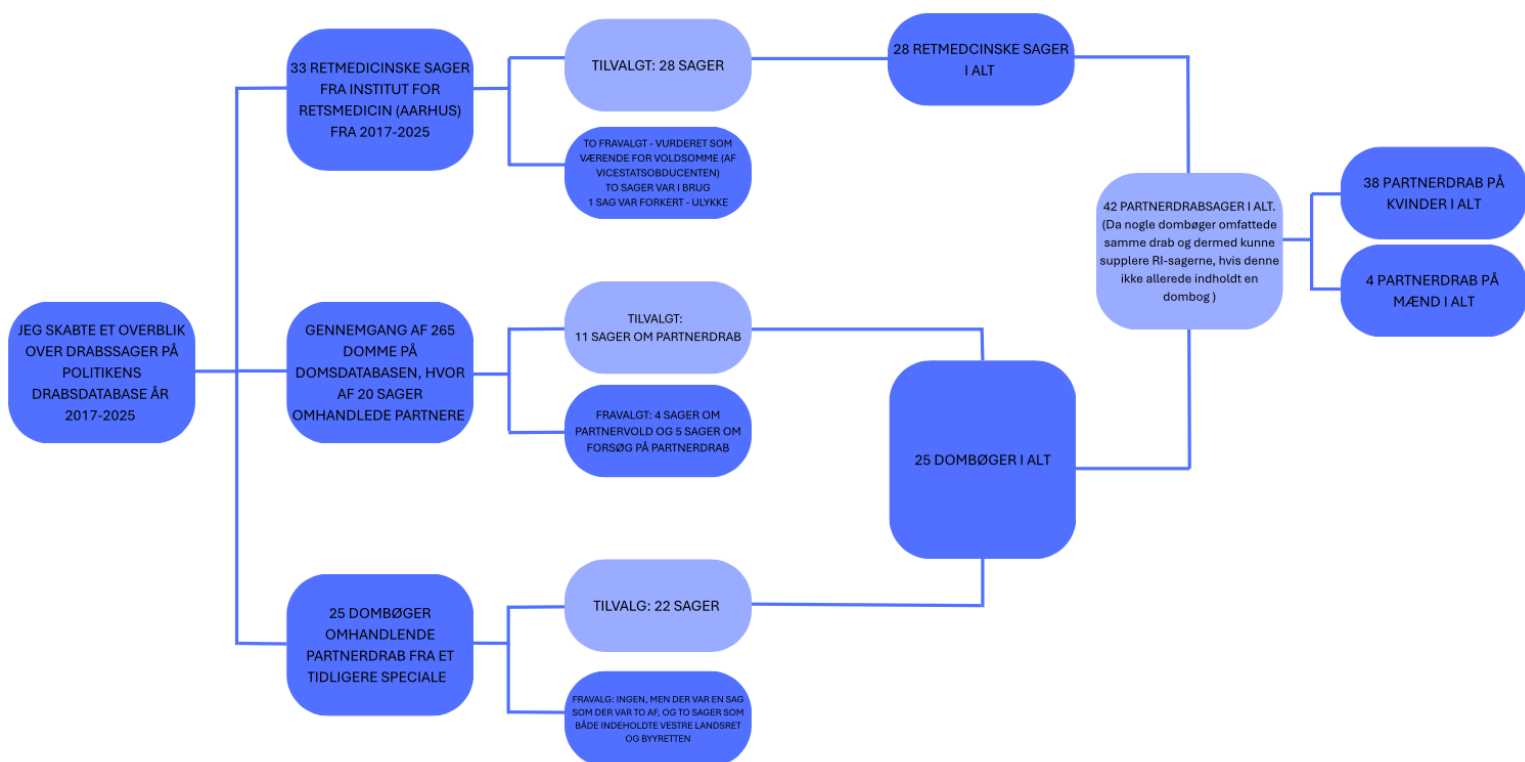
7.3 Dataindsamling

RI har ikke en særskilt kode i deres system for partnerdrab, hvorfor de sager kodes som drab. Men retsmedicinerne skriver i sagen, hvis det formodes at være et partnerdrab, og de indhenter efterfølgende oplysninger, som slår fast, at det er et partnerdrab. Derfor blev Politikens drabsdatabase anvendt til at identificere relevante sager (Vaaben et al., 2017) i de fire jyske politikredse; Nordjylland, Østjylland, Midt- og Vestjylland og Sydøstjylland (Institut for Retsmedicin, 2026). Herefter blev sagerne fremsøgt i deres lukkede system RKI i samarbejde med vicestatsobducenten. Fire yderligere partnerdrabssager blev identificeret, som ikke fremgik i Politikens drabsdatabase.

Inden fremsøgningen fandt sted, blev specialet godkendt af AU's fortegnelse, og jeg udfyldte en obligatorisk risikovurdering. En risikovurdering er en objektiv vurdering, hvor sandsynligheden for at bestemte risikofyldte hændelser indtræffer, skal vurderes og risikobedømmes (Aarhus Universitet, 2026).

Alle RI-sager er gennemgået i papirform og pseudoanonymiseret direkte i kodebøgerne. Det vil sige, at ingen kodebøger indeholder personnavne, bynavne, adresser, arbejdspladser medvidere og selve sagen har fået et navn i form af et vilkårligt tildelt nummer.

Sagerne fra Domsdatabasen blev fremsøgt via straffelovens § 237 i perioden 01.01.2017-18.03.2026, som var den dag, jeg foretog søgningen, som gav 265 sager. Derefter blev de manuelt sorteret efter relevans. Endelig blev sagerne fra tidligere speciale inddraget for at sikret et bredt datagrundlag.

Figur 1: dataindsamling

7.4 Bearbejdning af data

I dette afsnit beskrives, hvordan data håndteres og analyseres. Data fra RI er kun bearbejdet på en computer tilhørende instituttet, da den er sikker i forhold til at opbevare den type af følsomme data, som blandt andet journalnumre.

Jeg udført en tematisk kodning af alle RI-sager og dombøger. Derudover har jeg benyttet deskriptiv statistik til at danne et overblik over de forskellige koder. Kodningen har haft til hensigt at være åben og eksplorativ. Jeg har på forhånd lavet et kodningsskema med plads til det eksplorative aspekt, som belyses i afsnit 7.4.1. Alt data, både dombøger og RI-sager er behandlet manuelt i en kodebog i word. Efterfølgende har jeg samlet alle sager i en kodebog (bilag 1) for hurtigere at kunne lave optællinger under hver kode, sammenligne på tværs af koder og finde mønstre. Desuden har jeg udarbejdet et sagsresumé på alle sager, som er samlet i bilag 2.

7.4.1 Kvalitativ tematisk kodning

Tematisk kodning er benyttet i dette speciale, da metoden handler om at kende sin data for at kunne skabe temaer, som går igen på tværs af data, som efterfølgende kan benyttes i en analyse (Bryman, 2012).

Jeg udarbejdede en kodebog, som indeholder både de koder, jeg på forhånd tænkte, at alle sager ville indeholde for eksempel køn, alder og drabstidspunkt, samt de forhold jeg ønskede at undersøge nærmere, såsom beskæftigelse, misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, fysiske og psykiske helbredsproblemer, relationen mellem gerningsperson og offer, kendte risikofaktorer og motiv (bilag 1). Efter to prøvekodninger af dombøger tilføjede jeg enkelte koder, hvorefter kodebogen fungerede hensigtsmæssigt. Kodebogen er udformet med plads til citater og fritekst, så vurderinger af eksempelvis risikofaktorer eller udløsende faktorer kan underbygges direkte i materialet. Den tematiske kodning danner grundlag for udvælgelsen af de temaerne til analysen, hvor den deskriptive statistiske anvendes til at skabe et overskueligt og konkret overblik over samlede mønstre. Alle kodede oplysninger er relevante for forståelsen af partnerdrab, men ikke alle kan udfoldes i dybden i dette speciale. Derfor præsenteres nogle koder udelukkende i den deskriptive statistik, mens analysen går i dybden med de udvalgte temaer, hvor de relationelle og dynamiske mønstre er mest fremtrædende.

7.5 Etiske overvejelser

I sagerne fra RI behandles både følsomme og almindelige personoplysninger. De er ikke anonymiseret på forhånd, hvorfor RI er dataansvarlig for de sager, jeg har gennemgået. Sagerne er, som tidligere nævnt, godkendt til brug i dette speciale af vicesstatsobducenten og AU's fortegnelse. Jeg har foretaget en pseudonymisering af sagerne, da jeg udfyldte kodebogen på AU's computer, og de bevares derudover på et sikkert O-drev.

Overvejelser om anonymisering tæt knyttet til de etiske overvejelser om at behandlingen af data ikke skal skade nogle personer. Anonymisering vil altid tilstræbes, men da jeg i gennemgangen af sagerne har læst navne, personnumre, byer, adresser med mere, er det ikke anonymisering men pseudonymisering (Bengtsson & Mølholt, 2020). Anonymiseret data betyder, at data ikke kan knyttes til en fysisk person, hvor pseudonymiserede data kun kan lede til en fysisk person ved hjælp af yderligere oplysninger, men at adgangen til disse oplysninger er stærkt begrænset (Datatilsynet, 2023).

Dombøgerne fra Domsdatabasen ligger offentlig tilgængelige i allerede pseudonymiseret form. Derudover er der dombøgerne, som jeg har fået adgang til fra et tidligere speciale (Basse & Qvist, 2024). Her er de fleste sager pseudonymiseret inden modtagelse, hvorfor jeg pseudonymiserede de få sager, som ikke var (Bengtsson & Mølholt, 2020). Denne tilgang benyttes for at beskytte privatlivet for de involverede i sagen samt for at følge og overholde GDPR (Aalborg Universitet, 2021).

8. Teori

Dette afsnit vil belyse det teoretiske ståsted i nærværende speciale. Formålet med de forskellige valg af teorier er at belyse partnerdrab på både kvinder og mænd ud fra et nuanceret perspektiv. Første afsnit er om feministiske perspektiver, dernæst om Evan Starks Coercive Control og til sidst teori af Jeff Hearn om *The Violences of Men*.

8.1 Feministisk perspektiv

Det feministiske perspektiv fungerer som en overordnet teoretisk rammesætning for specialet, idet det belyser og undersøger både kvinders kriminalitet og viktimisering. Gennem tiden har kriminologien primært haft fokus på mænds kriminalitet samt haft en påstand om, at det ikke er en del af kvinders natur at begå kriminalitet. Teorierne har været udviklet *af mænd om mænd*. Feministisk kriminologi opstod som et opgør med denne skævhed, og den har til hensigt at forklare, hvordan køn og patriarkalske strukturer former både kriminalitet og udsathed (Cullen et al., 2022).

Feministiske teorier er opdelt i to retninger. De liberale perspektiver, som fokuserer på betydningen af lige muligheder og kønsrollesocialisering, og de kritiske samt radikale perspektiver, der fremhæver en strukturel ulighed i magten mellem kvinder og mænd. I sidst nævnte perspektiv forstås kriminalitet, begået både af mænd og kvinder, som værende fundamentalt forbundet med patriarkatet. Hvor mænd benytter deres magt til at udøve dominans. Ligeledes er det forbundet med den hegemoniske kultur, som definerer mandlig kontrol over kvinder som værende legitim, her er mænds måder at gøre tingene på det 'normale' (Cullen et al., 2022).

I den feministiske kriminologi er der i nyere tid kommet mere fokus på det radikale feministiske perspektiv, som er blevet det dominante perspektiv både i kriminologisk teori og i forskning (Cullen et al., 2022). Meda Chesney-Linds teori *A Feminist Theory of Female Delinquency* er netop inden for radikal feministisk kriminologi (Chesney-Lind, 2022). Hendes fokus er på patriarkatets måde at strukturere kvinders liv på, og hvordan patriarkatet former og påvirker kvinders kriminalitet og viktimisering. Chesney-Lind fremhæver, at teorier, der er udviklet til at forklare mænds kriminalitet, ikke uden videre kan anvendes på kvinder. Ligeledes fremhæver hun, at når patriarkatet benyttes i den kriminologiske analyse synliggøres de særlige veje, kvinder kan tage ind i kriminalitet. Ofte kan vejene ind i kriminalitet være et resultat af traumer, udsathed og belastninger, der udspringer af kønsbaseret ulighed og risiko for fysisk og seksuel vold (Chesney-Lind, 2022). Chesney-Linds feministiske teori fremhæver et centralt tema i feministisk kriminologi, netop at kvinders undertrykkelse i et patriarkalsk samfund spiller en stor rolle i, hvorfor nogle kvinder begår kriminalitet. De patriarkalske strukturer fremmer blandt andet overgreb, fordi kvinder generelt objektiviseres som seksuel ejendom, og de former

kvinders livsvilkår, udsathed og handlemuligheder. Derfor kan nogle kvinder ende med at begå lovbrud, som en måde at håndtere, overvinde eller forsøge at slippe væk fra de problemer, de står over for (Cullen et al., 2022).

I nærværende speciale anvendes det feministiske perspektiv som analytisk ramme til at undersøge, hvordan køn og patriarkalske strukturer former kvinders livsbetingelser. Desuden benyttes perspektivet til at forstå kvinders kriminalitet som værende forbundet med deres udsathed og deres position som potentielle eller faktiske ofre.

8.2 Coercive Control

Evan Stark begrebsliggør vold mod kvinder i sin bog "Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life" (Stark, 2009). Hans teori Coercive Control (tvangskontrol) er baseret på beretninger fra kvinder, der er blevet udsat for partnervold. Tvangskontrol er en bestemt form for kontrol, som ifølge Stark benyttes som en strategi, når mænd vil dominere deres kvindelige partner. Stark argumenterer for, at tvangskontrol er udviklet i takt med, at kvinder opnåede og fortsat opnår en større ligestilling i samfundet. Stark har også blik for, at de mænd, som benytter sig af tvangskontrol, ofte har et behov for at kompensere for tabet af de mere traditionelle kønsroller, hvor den mandlige dominans svækkes. Det er blandt andet her, hvor tvangskontrol benyttes som strategi til at bringe dominansen og den patriarkalske kontrol ind i eget forhold.

Stark beskriver tvangskontrol som en systematisk og længerevarende kontrolproces, hvor mænd overlagt gør brug af kontrol direkte henvendt til deres partner eller tidligere partner. Dette er ifølge Stark en bevidst og ondsindet form for kontrol. Teorien om tvangskontrol er relevant, da den kan benyttes i analysen af relationer og dynamikker i partnerdrabssager. Stark belyser, at tvangskontrol er tilpasset til det konkrete forhold og den konkrete kvinde gennem trial and error. Men selvom denne individualisering er til stede, har Stark gennem sin forskning fundet frem til fire forudsigelige teknikker i tvangskontrol; vold, intimidering, isolation og kontrol, som gennemgås i det følgende:

1. Vold:

I tvangskontrol tager volden flere former, det kan være fysisk, psykisk og seksuel vold. Ifølge Stark benyttes volden strategisk til at etablere dominans, forhindre flugt samt begrænse og forme ofrets liv. Dette gøres blandt andet ved at isolere ofret fra sin omgangskreds, skabe frygt og begrænse adgangen til penge og kommunikation med andre og dermed gøre ofret afhængig af gerningspersonen. Volden kan etablere en grundlæggende frygt og utryghed hos ofret, hvorfor ofret er underlagt en konstant trussel om vold, også når volden ikke aktivt udøves. Den grundlæggende frygt for vold kan hæmme ofret og dets risikovillighed samt betydeligt mindske evnen til at udvikle sin identitet og til at handle og tænke selvstændigt. Stark fremhæver, at tvangskontrol kan indebære ekstreme former for vold som kvælning, voldtægt, tortur, tæsk, brandsår eller brug af forskellige våben, hvor udfaldet kan være permanent misdannelse eller død. Ydermere spiller jalousi en central rolle i begrundelsen for udøvelsen af vold og kontrol. En af de hyppigt brugte begrundelser for at udøve vold er utroskab, som bunder i jalousi. Det behøves ikke at være bekræftet utroskab men blot en mistanke herom fra gerningspersonen. Denne mistanke bruges til at legitimerer overvågning, isolation og fysisk vold. Jalousien kan blive selvforstærkende, hvis ofret isolerer sig selv for at undgå konflikter med gerningspersonen, hvilket øger afhængigheden af gerningspersonen. Stark argumenterer desuden for at jalousi i disse relationer ofte er til stede, fordi gerningspersonen har en ejerskabsfølelse over deres partner, som intensiverer kontrollen.

Volden kan være fysisk, psykisk og seksuel, og den skaber ofte en iboende frygt hos ofret, som fastholder vedkommende i en tilstand, hvor ofret konstant forsøger at tilpasse sig gerningspersonen for at overleve i den voldelige hverdag (Stark, 2009).

2. Intimidering:

Den omtalte vold underminerer ofrets evne til at gøre fysisk modstand, hvorimod intimidering centrer sig om den psykologiske magt mellem offer og gerningsperson. Det er en teknik, som skaber frygt, afhængighed og skam samtidig med, at den skaber eftergivenhed og loyalitet over for gerningspersonen. Det er elementer som gerningspersonen fremkalder gennem trusler, overvågning og nedværdigelse. Trusler

krænker ofrets tryghed, de har en øjeblikkelig effekt på ofrets autonomi, og de skaber et kontrolregime. Dette er også gældende selvom ofret ikke gør alvor af sine trusler.

Det andet element, overvågning, bruges til at indsamle adfærdsmæssig information, som gerningspersonen kan anvende til at regulere ofret, og på samme tid gøre ofre bevidst om, at det aldrig er alene. Ifølge Stark kan overvågning spænde fra stalking og uønsket kontakt til mikro-overvågning, som for eksempel kan være kontrol af bankkonto, kameraer i hjemmet eller et krav om, at ofret aldrig må være alene.

Det sidste element, nedværdigelse, har til hensigt at nedbryde ofrets selvrespekt og dermed etablere gerningspersonens overlegenhed. Nedværdigelse kan udøves gennem en ydmygende behandling af ofret eller tvinge ofret til handlinger, der strider mod dets moral eller lyst. Intimideringen skaber en kombination af frygt for gerningspersonen men samtidig et behov for den minimale anerkendelse, som kun gerningspersonen kan give (Stark, 2009).

3. Isolation:

Isolation markerer den besiddelse, som gerningspersonen har over ofret. Desuden anvendes isolationen til at forhindre en afsløring af det, som gerningspersonen udsætter ofret for samt begrænse ofrets adgang til støtte og relationer. På den måde benyttes isolation også til at skabe en afhængighed, hvor ofret bliver afhængig af gerningspersonen. Generelt begrænser isolation ofrets kontakt til omverdenen, hvilket også begrænser ofrets mulighed for at bevare sin identitet, autonomi og modstandskraft. Isolation kan omfatte afskæring fra familie, venner, omgangskreds, fritidsaktiviteter og arbejde, generelt alle de steder, hvor ofret fandt tryghed eller et pusterum. Ofret forsøger at etablere nogle sikkerhedszoner, som gerningspersonen forsøger at opspore og nedbryde. Endeligt kan isolation omfatte kontrol over adgang til nødvendig behandling hos sundhedsvæsenet, hvor gerningspersonen enten forhindrer behandling eller insisterer på sin tilstedeværelse for at overvåge kontakten (Stark, 2009).

4. Kontrol:

Den sidste teknik er kontrol, som ifølge Stark er kernen i tvangskontrol. Kontrollen består af tre elementer, der skaber en ubalance i magten og fastholder ofret i relationen. Disse elementer er følgende:

1. Udnyttelse af ofrets ressourcer og tid til egen fordel
2. Fratagelse af ofrets adgang til ting, der muliggør autonomi og flugt
3. Regulering af ofrets adfærd, ofte med udgangspunkt i traditionelle kønsroller

Kontrol elementet begynder ofte med at gerningspersonen styrer ofrets basale behov for eksempel søvn, mad, penge og adgang til hjælp. Når ofret mister kontrollen over fundamentale og basale behov, kan situationen minde om alvorlig frihedsberøvelse, hvor muligheden for at flygte bliver både praktisk og psykisk næsten umuligt. Kontrol over sex kan ligeledes indgå som et element i kontroludøvelsen, her handler sex ikke om intimitet men om magt og dominans. Gerningspersonen bestemmer, hvornår og hvordan partneren skal være seksuelt tilgængelig, det kan også være efter et brudt forhold.

Det sidste element er mikrostyring, som udgør den mest gennemgribende form for kontrol. Her reguleres selv de mindste aspekter af hverdagen, for eksempel tøjvalg, måltider, tv-forbrug, hygiejne og toiletbesøg. Mikrostyring er dybt ødelæggende, da den fratager ofret den mentale og personlige frihed, som udgør individets kerne. Samtidig er mikrostyring svært at opdage udefra, da den retter sig mod almindelige dagligdags handlinger (Stark, 2009).

De fire teknikker i tvangskontrol; vold, intimidering, isolering og kontrol, fungerer som et samlet system, der nedbryder ofret, dets autonomi, identitet og handlemuligheder. Gennem vedvarende og systematiske handlinger fastholdes ofret i en relation præget af magtfuldhed, frygt og afhængighed.

I dette speciale anvendes Starks teori om tvangskontrol til at analysere de relationelle dynamikker, der kan være forudgående for partnerdrab. Teorien muliggør en forståelse af vold som et element i et systematisk kontrolregime, der gradvist begrænser ofrets adgang til hjælp, handlemuligheder og autonomi.

8.3 The Violences of Men

Jeff Hearn indleder sin bog *The Violences of Men* med at understrege at *"Violence is not one thing; it is not a thing at all. Violence is simply a word, a shorthand, that refers to a mass of different experiences in people's lives"* (Hearn, 1998, s. 29).

Hearns teori bygger på et treårigt kvalitativt studie af mænds vold mod kvinder, som de har en relation til herunder partnere, eks partnere, veninder og mødre. Hans tilgang er pro-feministisk og placerer ansvaret for volden hos mænd frem for hos kvinder. Teorien er særligt relevant i relation til partnerdrab begået af mænd, da den viser, at vold ikke blot kan forstås som individuelle handlinger, men som forankret i bredere strukturer omkring maskulinitet og magt.

Hearn argumenterer for, at mænds vold kan opstå, når deres magt eller maskulinitet opleves som truet. I partnerdrabssager kan dette komme til udtryk, når mænd reagerer voldsomt på en brudt relation eller et oplevet tab af kontrol. I denne forståelse bliver mænd først et 'problem', når deres magt udfordres og kommer under pres. Dette afspejles i omfanget af vold mod kvinder og partnerdrab, hvor mænd er markant overrepræsenteret som gerningspersoner. Hearn citerer Edwards, som formulerer det således; *"The safest place for men is the home, the home is, by contrast, the least safe place for women"* (Edwards, 1989, i Hearn, 1998, s. 17). Hearn også Dobash & Dobash (1992:2, i Hearn, 1998, s. 18), som understreger, at vold i hjemmet er udbredt, at kvinder typisk er ofre og mænd er typisk gerningspersoner. Volden kan være fysisk, psykisk og seksuel og forekommer på tværs af aldre og livssituation (Dobash et al., 1996a: 2, i Hearn, 1998, s. 18).

Selvom mænds vold i stigende grad anerkendes som et alvorligt socialt problem, peger Hearn på, at samfundets indsats for at reducere volden fortsat er begrænset. Et fokus på mænd, indebærer en problematisering af maskulinitet som social struktur og ikke kun individuelle voldshandlinger (Hearn, 1998). Ydermere identificerer Hearn en lang række voldsformer, der kan overlape og forstærke hinanden, herunder fysisk, seksuel, verbal, psykologisk, emotionel, social eller økonomisk vold. Volden kan udøves gennem trusler, potentiel vold eller akkumuleret vold over tid.

Hearn gennemgår desuden forskellige forklaringsteorier på mænds vold mod kvinder herunder biologiske, psykologiske, sociologiske og sociopolitiske perspektiver. Han understreger dog, at

vold primært er et socialt fænomen med sociale årsager og konsekvenser. Han fremhæver tre særligt relevante retninger:

1. Psykoanalytiske forklaringer: for eksempel stress, angst og barndomsoplevelser
2. Social læringsteori: Vold anses som et tillært kommunikations- og konfliktmønster
3. Sociopolitiske teorier: Vold, som en del af patriarkalsk magtudøvelse, hvor mænds undertrykkelse af kvinder er centralt.

Derudover fremhæver Hearn fem forhold, der kendetegner mænds relationelle vold mod kvinder:

1. *At være mand og symbolsk vise maskulinitet*: Vold kan være en måde genoprette maskulinitet eller demonstrere mandighed.
2. *Relation*: Volden foregår i et rum, hvor offer og gerningsperson har en fælles historie og sårbarheder, hvilket gør volden mere kompleks og skadelig.
3. *Intime relationer*: det er relationer, der indebærer tillid, nærhed og omsorg, hvilket gør volden farligere og sværere at undslippe.
4. *Heteroseksualitet*: Volden opstår oftest i heteroseksuelle relationer, hvor kønnede og seksuelle magtstrukturer allerede er til stede.
5. *Det private rum*: Volden foregår ofte i hjemmet, hvor gerningspersonen kan handle uden indblanding fra andre.

Ifølge Hearn belyser disse fem forhold, at mænds relationelle vold mod kvinder er et komplekst socialt fænomen. Han påviser i sin forskning, at mænd ofte distancerer sig fra deres voldsudøvelse. Det kan være ved at tale om sig selv i tredje person, placere ansvaret i eksterne forhold for eksempel økonomi, arbejdsløshed, opvækst, alkohol, psykisk mistrivsel eller fremstille kvinden som et objekt frem for subjekt. Denne form for narrativ kontrol bruges til at normalisere, retfærdiggøre eller minimere volden. Hearn's teori giver dermed et teoretisk grundlag for at forstå partnerdrab som en ekstrem forlængelse af maskulinitetens sociale logik. Volden ses ikke som en afvigelse, men som en del af de strukturer, der former mænds forståelse af magt, kontrol og relationer. Partnerdrab kan på denne baggrund forstås som et forsøg på at genvinde kontrol over kvinden eller relationen, når manden oplever at sin maskulinitet bliver truet.

I dette speciale anvendes Hearn's teori til at forstå, hvordan maskulinitetens sociale logik kan forme de dynamikker, der kan lede til et partnerdrab. Teorien muliggør en analyse af vold, der er forankret i kønnede magtstrukturer, og den viser, hvordan et oplevet tab af maskulinitet og kontrol kan have et dødeligt udfald.

8.4 Teoretisk opsamling

De tre teorier viser samlet, at partnerdrab er et kønnet og relationelt fænomen, som ikke kan forklares ud fra individuelle afvigelser alene. Voldsteori er relevant i denne sammenhæng, fordi partnerdrab både kan være kulminationen af et længerevarende voldeligt forhold eller opstå i forbindelse med en enkeltstående voldshandling. Men uanset forløbet op til et partnerdrab, kan drabet udspringe af de samme kønnede mekanismer inden for magt og kontrol, som teorierne om vold belyser. Teorierne belyser samtidig, at der er forskel i hvorfor mænd og kvinder begår partnerdrab, da drabet udspringer af forskellige sociale positioner og kønnede dynamikker. Derfor anvendes forskellige teoretiske perspektiver i analysen. Partnerdrab begået af mænd forstås primært gennem maskulinitet, magt og kontrol. Hvorimod kvinder, der begår partnerdrab oftere, er forbundet med udsathed, begrænsede handlemuligheder og selvforsvar.

Disse teorier supplerer hinanden ved at belyse forskellige niveauer i partnerdrab. Det feministiske kriminologiske perspektiv synliggør de patriarkalske strukturer, som former kvinders livsbetingelser, udsathed og handlemuligheder. Dette kan netop være medvirkende til, at nogle kvinder begår kriminalitet eller befinder sig som offer i voldelige relationer. Starks teori om tvangskontrol, bidrager til forståelsen af, hvordan vold kan fungere som et systematisk kontrolregime, der gradvist kan nedbryde ofret og øge risikoen for dødelig vold. Derudover forklarer Hearn i sin teori om maskulinitet, hvor gerningspersonens logik, vold og motiver kan forstås som reaktioner på et oplevet tab af magt og kontrol. Når denne oplevelse intensiveres, kan volden fungere som et forsøg på at genoprette kontrollen og i nogle tilfælde eskalere til partnerdrab.

Tilsammen udgør de tre teorier et solidt analytisk grundlag for at forstå partnerdrab på både individuelle, relationelle og strukturelle niveauer. Teorierne supplerer hinanden ved at belyse, hvordan relationen formes af både ofrets udsathed, gerningspersonens motiver og de strukturelle rammer. De forskellige teoretiske perspektiver anvender derfor i analysen af partnerdrab begået af både mænd og af kvinder, idet partnerdrab udspringer af forskellige sociale positioner og kønnede dynamikker. Teorierne står ikke i modsætning til hinanden, men skal give et samlet grundlag for at forstå partnerdrab som et komplekst, relationelt og ikke mindst kønnet fænomen.

9. Analyse

Analysen indledes med deskriptiv statistik fra kodebogen, hvorefter den deles i to hovedtemaer; *relationelle dynamikker mellem ofret og gerningspersonen* samt *motiv og ansvarsforståelser i relation til gerningspersonens køn*. Disse undersøges med brug af den gennemgået teori, perspektiver og relevant litteratur. Bilag 1 indeholder den samlede kodebog og bilag 2 rummer sagsresuméer, som kan være centrale at orientere sig i ved behov.

9.1 Deskriptiv statistik

Formålet med den deskriptive statistik er at skabe overblik over dele af kodebogen og tydeliggøre at koderne og temaerne er undersøgt. De temaer, der indgår i den uddybende analyse, er udvalgt på baggrund af det samlede overblik.

9.1.1 Demografiske og sagsmæssige karakteristika

Specialet inkluderer partnerdrabssager med både kvindelige og mandlige ofre. Datamaterialet, som består af de 42 partnerdrabssager, hvoraf fire sager har mandlige ofre og 38 har kvindelige. I to sager indgår to gerningspersoner, i den ene sag dræbte en far og søn farens hustru, og i den anden sag dræbte en kvinde og hendes nuværende samlever kvindens tidligere seksuelle partner. Derfor omfatter sagerne 44 gerningspersoner og 42 ofre samt fem øvrige ofre bestående af tre børn, et ufødt barn samt en ny kæreste til et af ofrene. Disse fem ofre indgår

ikke i den deskriptive statistik, men det er blot en opmærksomhed på, at der er andre ofre i nogle af disse partnerdrabssager end partneren.

Ofrenes alder spænder fra 13 år til og med 89 år med en gennemsnitsalder på 45,6 år.

Gerningspersonerne er mellem 17 år og 84 år med en gennemsnitsalder på 46,4 år. Diagram 1 viser, at flest ofre og gerningspersoner er i alderen 30-39 år og 50-59 år. De mandlige ofre har en gennemsnitsalder på 60,5 år (45-89 år), hvilket er højere end i Thomsens forskning, hvor gennemsnitsalderen var 43,5 år. De kvindelige ofre i dette materiale har en gennemsnitsalder på 44,1 år (13-78 år), hvilket ligger tæt på Thomasens fund, hvor gennemsnitsalderen for kvindelige ofre var 41 år (Thomsen et al., 2023). I 11 sager er aldersforskellen mellem offer og gerningsperson over 10 år, med en maksimal forskel på 26 år. I de resterende 31 sager er aldersforskellen på under 10 år.

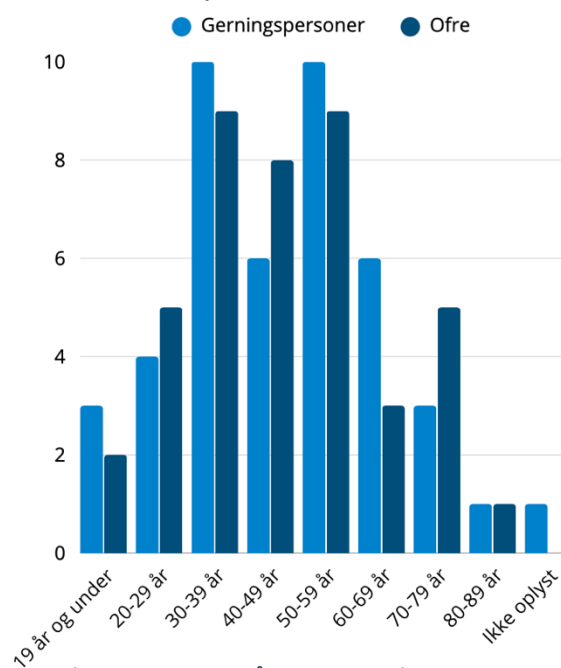

Diagram 1: alder på ofre og gerningspersoner

Thomasens fund, hvor gennemsnitsalderen for kvindelige ofre var 41 år (Thomsen et al., 2023). I 11 sager er aldersforskellen mellem offer og gerningsperson over 10 år, med en maksimal forskel på 26 år. I de resterende 31 sager er aldersforskellen på under 10 år.

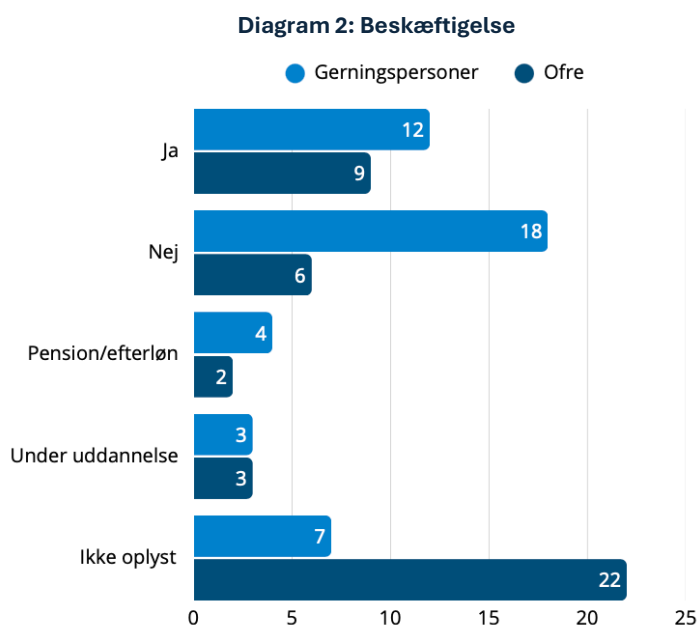

Diagram 2 viser tilknytningen til arbejdsmarkedet, som kan have en betydning for identitet, selvværd og trivsel. I 37 sager er det oplyst, om gerningspersonen var i arbejde. Her belyser diagrammet at 18 gerningspersoner med sikkerhed uden beskæftigelse på gerningstidspunktet. Flere sager viser, at den manglende tilstedeværelse på arbejdsmarkedet har bidraget til frustration og mistrivsel

hos gerningspersonen. Det ses eksempelvis i sag 20;

Kort tid efter (skilsmisse fra tidligere hustru) mistede han arbejdet, da firmaet lukkede. Herefter kom observanden ud i et massivt drikkeri med op til en kasse øl dagligt og var indlagt på Psykiatrisk Afdeling i X ad to gange efter selvmordsforsøg og modtog psykologhjælp, ophørte med drikkeriet og tilstanden stabiliserede sig (Sag 20, dombog, mentalerklæring)

I sag 20 spiller skilsmissen en rolle, men tabet af arbejde, som var hans andet stabile element i hverdagen, forværre hans psykiske helbred markant.

9.1.2 Helbred

I data fremkommer der flere forskellige helbredsproblematikker, som kan påvirke både relationen mellem ofret og gerningspersonen men også trivselen hos begge parter. Særligt psykiske problematikker skiller sig ud hos gerningspersonen og observeres i 24 af sagerne. Ved kodningen af psykiske problematikker var kravet, enten en diagnose eller kontakt til psykolog, psykiatri eller egen læge på grund af eksempelvis stress eller depression. Hos ofrene ses flest fysiske helbredsproblemer. I én sag er ofret fysisk handicappet i en sådan grad, at hun er afhængig af gerningspersonens hjælp døgnet rundt. I flere sager indgår ofrets helbred, som en del af gerningspersonens motiv for drabet. Et eksempel herpå er, hvor manden tager livet af både sin hustru og sig selv, da hendes helbred er blevet forværret i en sådan grad, at han synes det er et problem, der går ud over ham. To uger før drabet ringer han og fortæller planen til 112 (sag 59).

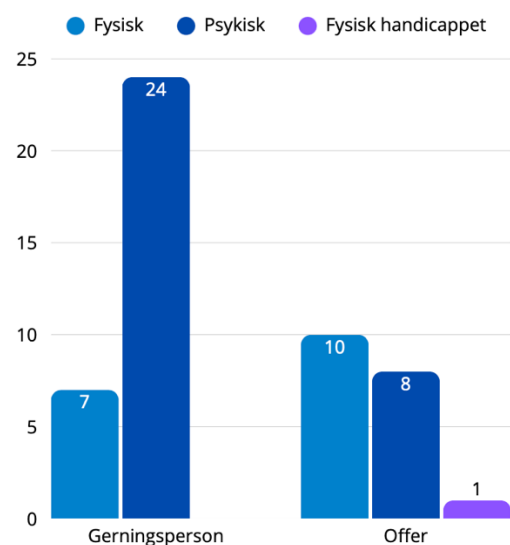
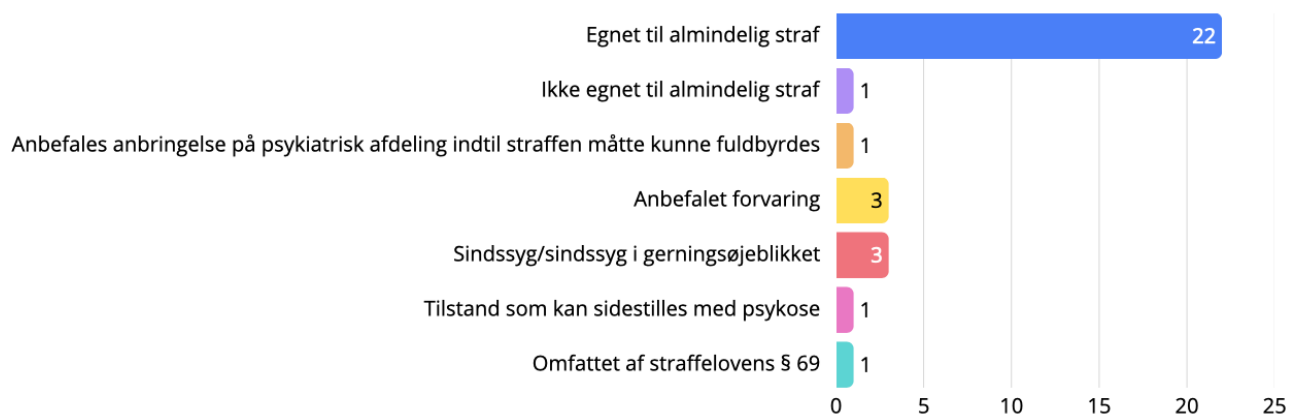

Diagram 3: Helbred

Derudover kan der udarbejdes en mentalvurdering ved psykiske problematikker eller mistanke herom, som kan benyttes i retten. Diagram 4 viser, at der foreligger mentalerklæringer på 32 ud af 44 gerningspersoner. I disse erklæringer vurderes 10 personer, som ikke egnet til almindelig straf. Tre gerningspersoner blev vurderet som sindssyge eller sindssyge i gerningsøjeblikket, og tre vurderes som så farlige, at forvaring blev anbefalet. Gerningspersonen i sag 26 blev vurderet som værende sindssyg.

Diagram 4: anbefaling fra mentalerklæring

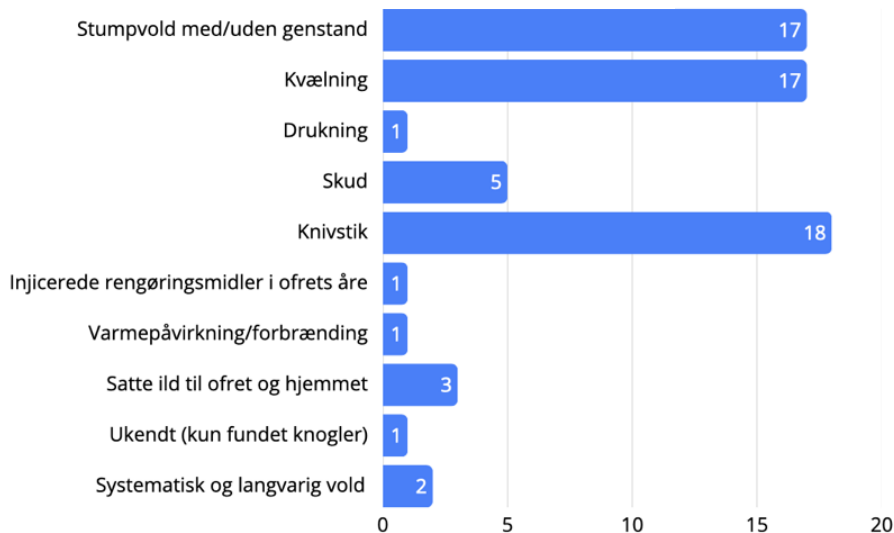
Han mente at være besat af en *jinn*, han fortælle blandt andet ”at han blev tortureret fysisk, når han ikke fulgte stemmens ordre”, ”han lagde Koranen på brystet for at få ’jinen’ til at forsvinde” og ”adspurg, om det er jinen eller Forurettedes sjæl der talte til ham, forklarer tiltalte, at den talte til ham, som om den var Forurettedes sjæl” (sag 26, dombog).

Disse professionelle udarbejdede mentalerklæringer er interessante at holde op imod den endelige strafudmåling, som belyses i næste afsnit.

9.1.3 Drabet og retsligt udspil

Selve drabet og det efterfølgende retslige udspil kan ofte belyse gerningspersonens vrede, person, motiv og graden af ansvarstagen eller ansvarsfralæggelse. Først belyses drabsmetoden og den retsmedicinske drabsårsag i diagram 5 og 6.

Diagram 5: Drabsmetode

Både ved drabsmetode og drabsårsag kan der indgå flere metoder for eksempel stumpvold og drukning i en sag (sag 47). Indblik i metoden viser, hvilke våben eller teknikker, der blev anvendt, hvilket kan indikere brutalitet, vrede, hævn eller lignende, som uddybes i afsnit 9.3. Den retsmedicinske dødsårsag fastslår den endelige dødsårsag, hvilket også kan belyse graden af

brutalitet. I den retsmedicinske dødsårsag ses for eksempel en optælling af antallet af knivstik, hvor der er sager med for eksempel 95 og 78 knivstik (sag 52 og 31), samt oplysninger om eventuelle andre skader, totur eller indre blødninger, der ligeledes kan indikere graden af brutalitet. Diagram 6 viser, at der kan være flere dødsårsager i en sag. Desuden dækker den 'ukendte' dødsårsag, en sag, hvor kun kvindens knogler blev fundet (sag 43).

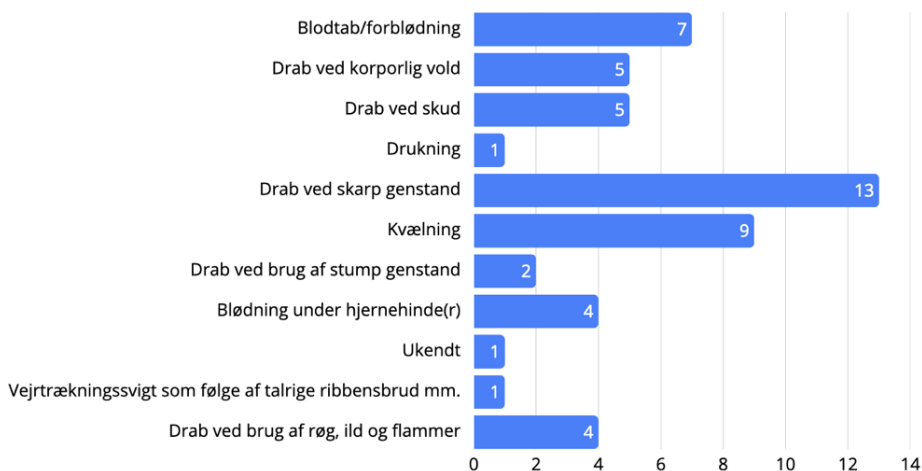

Diagram 6: Retsmedicinsk dødsårsag

Efterspillet kan udspille sig på flere forskellige måder, som diagram 7. Håndteringsmåderne kan overlappe for eksempel 'flugt og efterlod ofret til at dø i hjælpeløs tilstand' eller 'forsøgte at skjule forbrydelsen og flugt'. Data viser, at der er næsten lige mange, der selv tilkaldte hjælp og som forsøgte at skjule forbrydelsen, henholdsvis 14 gerningspersoner og 12 gerningspersoner. Forsøg på at skjule forbrydelsen kan være at køre bilen med liget ud i vandet

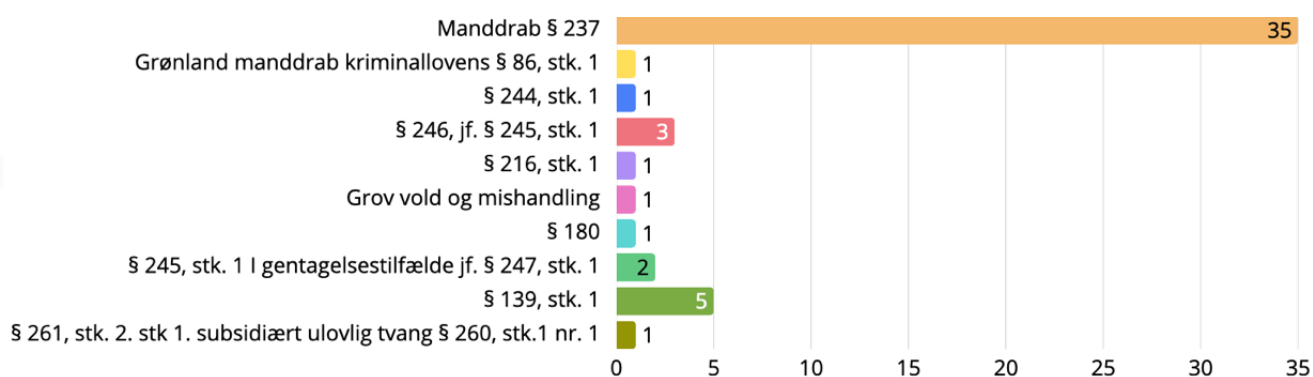
Diagram 7: Efter drabet

(sag 26), partere liget og gemme det flere steder samt besvare ofrets sms'er (sag 65) eller at gerningspersonen hjælper forældrene og veninden med at lede efter ofret (sag 1). Der kan der også være forskellige grunde til at gerningspersonen

tilkalder hjælp, for eksempel et ønske om at få ofret ud af lejligheden (sag 41), eller fordi

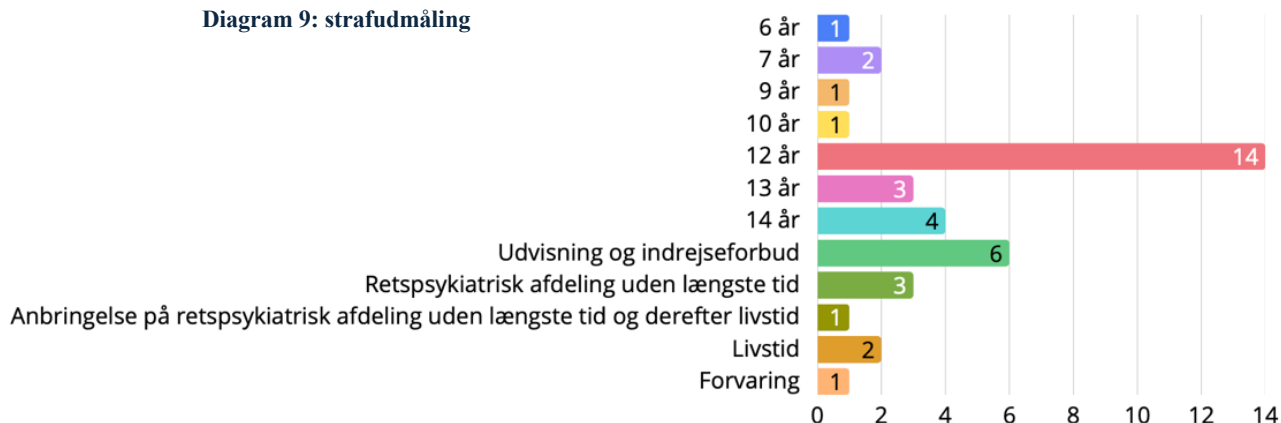
gerningspersonen opdager, at hun ikke har en puls (sag 20). Gerningspersonens ageren efter drabet kan hænge sammen med forståelsen af drabet, graden af ansvarstagen, psykisk tilstand eller holdningen til ofret. Det sidste tema i drabssageres forløb som beskrives i dette afsnit, er udspillet i retten, som består i; hvad gerningspersonen er tiltalt for samt den endelige strafudmåling.

Diagram 8: Paragrafferne i partnerdrabssagerne

Der er i alt 40 gerningspersoner, som er tiltalt eller dømt efter en eller flere af paragrafferne i diagram 8. Nogle af sagerne er i skrivende stund endnu ikke afgjort. De resterende fire nåede ikke at få en sigtelse, tiltale eller dom, da de begik selvmord. Som i diagram 7 viser, begik fem gerningspersoner selvmord. Den sidste blev sigtet for manddrab, og begik selvmord under varetægtsfængsling inden grundlovsforhøret, og indgår derfor under § 237 (sag 43). Derudover er fire gerningspersoner ikke er dømt efter straffelovens § 237, men kategoriseres stadig som partnerdrab. En er dømt for manddrab men på Grønland, en er dømt efter straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1 og § 244, stk.1, som er voldsparagraffer, hvor § 246 er særdeles grov vold med døden til følge. Derudover er én tiltalt for grov vold og mishandling (sag 61), hvor ofret også afgik ved døden. Endeligt viser diagram 9, hvordan strafudmålingen fordeler sig.

Diagram 9: strafudmåling

Her et 33 gerningspersoners dom oplyst i data. Langt størstedelen får 12 års fængsel, som er udgangspunktet for manddrab efter straffelovens § 237. Seks gerningspersoner udvises også af Danmark med indrejseforbud. Syv personer får en anden form for dom, som livstid eller anbringelse på retspsykiatrisk afdeling. Det er bemærkelsesværdigt, at én idømmes forvaring, selvom mentalerklæringerne anbefaler forvaring til tre sager (sag 1, 34 og 65). Af disse tre sager er den ene en meget mediekendt sag, hvor en 17-årig dræbte sin tidligere kæreste på 13 år, han fik 12 års fængsel (sag 1). Den anden gerningsperson dræbte sin partner for anden gang og fik en livstidsdom (sag 65). Den tredje gerningsperson, som faktisk fik forvaring, udøvede vold og mishandling mod sin kone, frihedsberøvede hende i to måneder op til drabet, og tvang deres ælles børn til at overvære volden (sag 34).

9.2 Relationelle dynamikker mellem ofret og gerningspersonen

I denne del af analysen er fokus på relationelle dynamikker, forløb og risikofaktorer. Dette undersøges ved brug af Starks teori om tvangskontrol, som beskriver en særlig form for kontrol, der anvendes af mænd til at dominere deres kvindelige partner. De relationelle dynamikker vil indgå på tværs af analysen, da omstændighederne omkring partnerdrab er afgørende for at forstå, hvordan risikofaktorer og forløb udfolder sig. For et overblik over udvalgte risikofaktorer henvises til figur 2, som er placeret til sidst i afsnit 9.2.4.

9.2.1 Misbrug i partnerdrabssager

Misbrug omfatter de tilfælde, hvor gerningspersonen eller ofret har fået diagnose for det, har været i mislykket behandling eller selv har oplyst om problemer med alkohol og/eller euforiserende stoffer. Data viser, at 11 gerningspersoner havde et misbrug, hvor ofret ikke havde det, og at begge parter havde misbrug i ni sager. I disse sager bar hjemmet ofte præg af drikkelag, og dårlig hygiejne. I 11 af de 20 sager med misbrug var én eller begge parter påvirket på drabstidspunktet. I én sag var parterne påvirket på drabstidspunktet på grund af en fest uden at have et egentligt misbrug. I 18 ud af de 20 sager med misbrug forekom mindst én form for vold. I partnerdrabssager, hvor kun en part har et misbrug (fx 63, 64 og 58), ses ingen gensidig vold. Volden udøves af den misbrugende part, mens ofret i disse relationelle

dynamikker har forsøgt at forlade gerningspersonen enten ved brud eller flugt. Misbrug tillægger ofte relationen utilregnelighed og uforudsigelighed, hvilket ses i sag 58, hvor gerningspersonen oplyser, at han bliver vred og oprevet under påvirkning af alkohol.

Når begge parter har et misbrug, opstår ofte en anden dynamik, for eksempel hvor volden kan være gensidig. I sag 60 beskrives et gensidigt voldeligt forhold, hvor vidner advarer parret om, at deres drikkeri kan ende med, at den ene dræber den anden. Alligevel blev det også beskrevet, at parret var glade for hinanden, og gerningspersonen betegnede dem som soulmates. I sag 20 beskrives forholdet som turbulent og konfliktfyldt, hvor gerningspersonen tillægger ofrets alkoholmisbrug at være det største problem i forholdet.

Generelt viser data, at misbrug skaber lav impuls kontrol og øger risikoen for vold. Dette stemmer overens med litteratur fra litteraturgennemgangen, hvor misbrug fremhæves som en central risikofaktor for både vold og eskalation i partnerforhold (boks 1). I 10 af de 42 sager beskrives en udløsende faktor til drab, som *det slog klik*, hvor syv af de 10 gerningspersoner var i et aktivt misbrug, som understøtter en impulsstyret adfærd. I sager med misbrug hos en part ses ofte en asymmetrisk voldsdynamik (fx sag 58, 63 og 64), mens misbrug hos begge parter kan føre til gensidig vold (fx sag 60). Desuden kan det udledes af data, at misbrug kan forstærke eksisterende voldelige mønstre og gør relationen mere uforudsigelig uden nødvendigvis at være årsagen til volden. Dette ses i sag 20:

Han gjorde det, han gjorde, fordi det "slog klik" for ham, og han blev hidsig. Han havde ikke til hensigt at slå hende ihjel. Han ved godt, at han har mange kræfter, og at det tog overhånd."

(sag 20, dombog, kvalte sin samlever med et sjippetov)

Da misbrug forekommer i 18 af 20 sager med vold og ofte medfører impulsivitet og vrede, vurderes misbrug at være en central risikofaktor, der hænger tæt sammen med vold, og som påvirker både individets adfærd og de relationelle dynamikker. Derudover vurderes det, at når gerningspersonen eller begge parter er påvirket på drabstidspunktet i 11 af de 20 sager, viser dette, at misbrug ikke kun er en bagvedliggende faktor, men at det også kan være en akut udløsende faktor til partnerdrab.

9.2.2 Vold og kontroladfærd i over halvdelen af sagerne

Tvangskontrol kan ifølge Stark antage mange former (Stark, 2009), herunder vold, isolation, intimidering og kontrol, som alle rummer en del underkategorier som overvågning, jalousi, stalking, brug af våben, langvarige kontrolregimer og trusler. Tvangskontrol omfatter dermed flere af de risikofaktorer, som forskningslitteraturen fremhæver (boks 1). Kontroladfærd og vold kan foregå på forskellige niveauer af ekstremer, men er uanset form indgribende og ødelæggende for ofret. I størstedelen af sagerne ses en kombination af forskellige former for volds- og kontroladfærd, som primært udøves af gerningspersonen. I 34 af sagerne er der kodet en tilstedeværelse af mindst én form for enten fysisk, psykisk eller seksuel vold, isolation, styrende adfærd, jalousi eller overvågning. Kodningen er baseret på synlige oplysninger i materialet, hvorfor for eksempel psykisk vold kan være til stede uden at være dokumenteret. Den første teknik i tvangskontrol er vold, som dækker over fysisk, psykisk og seksuel vold, ofte begrundet i jalousi, som en central begrundelse for volden. Fysisk vold forekommer i 22 sager, hvilket ligeledes er gældende for psykisk vold. Fysisk vold og psykisk vold forekommer samtidig i 15 sager, hvoraf to af sagerne er med en kvindelig gerningsperson. Seksuel vold forekommer i seks af sagerne og ledsages ofte af fysisk eller psykisk vold. Stark fremhæver, at vold kan indebære ekstreme former for vold mod sin partner eller tidligere partner. Det kan være i form af kvælning, tortur, brug af våben med mere som ofte er legitimeret af gerningspersonens jalousi. Denne jalousi benyttes som værende en central og valid begrundelse for at udøve ekstreme former for vold, der kan ende i drab mod deres partner (Stark, 2009). I data indgår jalousi, som en del af forløbet op til drabet i 18 af sagerne. Flere sager viser ekstreme former for vold og jalousi herunder sag 34, der rummer torturlignende handlinger:

Hun besvimele og faldt ned på gulvet. Tiltalte trak hende op i sengen igen ved struben og sagde "Hvorfor overdriver du?!" ... Moren blev slået med bagsiden af øksen på armene og benene. ... Tiltalte sagde, at han ville hakke hendes fingre af. Han kiggede hen på vidnet og søsteren og blinkede til dem ... Han tog øksen og holdt den skarpe side ned mod hendes lænd og sagde, at han ville gøre hende lam. Han blinkede igen til dem. Han vendte øksen om og slog hende med bagsiden. Herefter trampede han moren i hovedet flere gange. Såret på

morens ene øre, der var syet i forvejen, sprang op, og øret blev løst, så det var ved at falde af (Sag 34, dombog).

Ofret, i denne sag, blev nedbrudt gennem langvarig frihedsberøvelse, overvågning og fratagelse af basale behov, hvilket viser en ekstrem kombination af tvangskontrol, hvor der indgår vold, intimidering, isolation og kontrol (Stark, 2009). Hun måtte for eksempel ikke have kontakt til omverdenen, han satte overvågningskameraer op i lejligheden, og hun måtte ikke selv gå på toilet. Ifølge Stark skaber fysisk vold en grundlæggende frygt, der gør ofret underdanigt, hvilket gør at gerningspersonen har den fulde kontrol over ofret (Stark, 2009). Dette understreges af et af børnenes vidneudsagn i retten:

Moren gjorde, hvad der blev sagt. ... Hun kiggede altid ned, aldrig på dem. ... Hun forsvarede aldrig sig selv under volden, det ville bare gøre det værre (sag 34, dombog)

En anden sag, hvor vold og jalousi spiller en central rolle, er sag 53, hvor ofret blev isoleret, beskyldt for utroskab og udsat for fysisk og seksuel vold, i en sådan grad, at han holdt hende indespærret og slog hende, hvis hun nægtede ham sex. Til vidner gav hun udtryk for, at hun var bange for at blive slået ihjel (sag 53). I alt indeholder 34 sager mindst én teknik fra tvangskontrol såsom sag 66, 34, 47 og 53, og det er oftest i en kombination af flere teknikker.

Den anden teknik, intimidering, forekommer i forskellige grader, og i langt størstedelen af sagerne, men teknikken er konkret dokumenteret i 21 sager i form af trusler, overvågning og nedværdigelse af ofre (Stark, 2009). Intimidering kan skabe en så stor frygt hos ofret, at fysisk vold ikke er nødvendig for at opretholde den ønskede kontrol. I sag 51 oplevede ofret i forløbet op til drabet trusler på livet, hvor gerningspersonen, der var ekstremt jaloux, bådede true og stalkede hende og hendes nye partner. Lignende ses i sag 48, hvor gerningspersonen konstant forsøgte at finde og opsøge ofret. Han sendte hende på sms både direkte trusler på livet samt selvmordstrusler, og indirekte trusler, for eksempel *"Den der ler sidst, ler bedst"* (sag 48, dombog). Indirekte trusler kan især være skræmmende, da de er tvetydig og svære at placere den trussel for ofret (Stark, 2009).

Den tredje teknik, isolation, handler om at afskære ofret fra støtte og relationer, generelt afskæring fra omverdenen. Isolation forekommer i otte sager. I sag 66 slettede gerningspersonen alle kontakter i ofrets telefon, for at hun ikke skulle kunne få fat på nogen, derudover tog han hendes dankort for at forhindre hende i at flytte, dette gjorde han med begrundelsen om jalousi.

En af isolationsteknikkerne er ligeledes at afholde ofret for at få den nødvendige hjælp fra sundhedsvæsenet. Dette er en teknik, som gerningskvinden benytter sig af i sag 61, hvor hun styrede samtalerne og forhindrede ofret i at tale med sundspersonale alene, hvilket fratog ham mulighed for hjælp. To af lægerne havde endda mistanke om vold, hvor de opdagede skader, han ikke kunne påføre sig selv. Isolation ses også i sag 53, hvor et vidne oplevede manden som meget aggressiv, og kvinden som meget underdanig, og uden taletid. Hun undgik øjenkontakt og snakkede kun, hvis hun blev spurgt. Denne isolation forstærker frygten og fastholder ofret i relationen. Denne sag indebærer også fysisk, psykisk og seksuel vold, som har skabt en konstant frygt i hende, hvor hun ikke tør tage i mod den hjælp som opsøger hende i form af vidnet (Stark, 2009).

Den fjerde teknik, kontrol, forekommer i 17 sager. Kontrol kan begynde med styring af basale behov for eksempel søvn; *”(Gerningspersonen) holdt hende vågen om natten ved at prikke til hende hver gang, hun var faldet i søvn, indtil hun begyndte at græde”* (sag 47, dombog).

Kontrol over sex ses også i flere sager, hvor sex bruges, som magt og dominans frem for intimitet (Stark, 2009). Dette ses også i sag 47 og 58, hvor gerningspersonen kræver sex som et retsmæssigt eje.

Disse teknikker viser, at tvangskontrol benyttes til at nedbryde ofrets autonomi og fastholde det i relationen. I sag 61, udtrykker ofret, at det er for sent for ham at komme ud af forholdet. Teknikker som kan fremanalyseres i risikofaktorerne, kan ligeledes have et element af eskalering, der kan føre til dødelig udgang. I afsnit 9.2.3 analyseres eskalerende tvangskontrol nærmere, hvor Hearn's forståelse af mænds vold, som forankret i maskulinitet, sociale strukturer og magt inddrages.

9.2.3 Forløbet op til drabet, brutalitet og planlægning

Brutalitet er vanskeligt at afgrænse, da ethvert drab er brutalt, derfor er det centralt at vide, at brutalitetsgraden er kodet ud fra voldsomheden af drabet, aggressiviteten, mængden af knivstik, brug af vold, tortur, ild og medmere. Planlægningsgraden er vurderet ud fra, om gerningspersonen har forberedt sig for eksempel ved at bære handsker eller købe våben, eller hvis retten har vurderet, at drabet var planlagt. Forløbet dækker over, hvad der sker i forholdet op til drabet, er der nogle advarselstegn eller udløsende faktorer, er der altid tvangskontrol eller andre risikofaktorer inden drabet, eller forekommer partnerdrab også som en enkeltstående handling i min data?

I litteraturgennemgangen belyses risikofaktorer (boks 1), hvor separation fremhæves som en højrisikofaktor. I data er der 18 par, hvor relationen er ophørt (sag; 1, 11, 12, 26, 28, 32, 36, 37, 44, 47, 48, 54, 55, 56, 57, 58, 63, 65). Tiden fra brud til drab varierer meget fra få dage til cirka fire år. I 14 af sagerne fandt drabet sted inden for seks måneder, og de resterende fire sager var henholdsvis efter seks en halv måned, ni måneder, fire år og tre et halvt år. Sag 54 bevidner om et langstrakt forløbet, hvor gerningspersonen benytter sig af strategier inden for tvangskontrol blandt andet overvågning og trusler (Stark, 2009). Forløbet strakte sig over fire år, trods tilhold og overfaldsalarm, stalkede han hende, overvågede hende med GPS tracker, og han brød sit tilhold 33 gange for primært at sende hende trusler;

*Jeg lever ånder og dør for mine børn. Jeg dræber dig gerne. ... Lad os lege. X
(gerningspersonen) (sag 54, dombog).*

Da flere drab sker kort efter et brud, vurderes separation som en stærk risikofaktor. Dette gælder både sager, hvor der anvendes tvangskontrol inden drabet, som 26, 28 og 54. Men også sager, hvor der ikke er oplyst tvangskontrol mellem offer og gerningsperson, som sag 11 og 36, men hvor for eksempel en psykisk tilstand udløser en uretfærdighed og et tab af kontrol, og hvor den psykiske mistro bliver et sted hvor ansvaret for partnerdrabet kan placeres (Hearn, 1998). Gerningspersonen oplyser i denne sammenhæng at;

Når X midt i hans sygdomsforløb gik fra ham ... han følte at hun svigtede ham. Det var dårlig timing, at hun fik fra ham imens han var sygemeldt. Han var så stresset, at han havde hukommelsesproblemer (sag 36, dombog).

Ud over separation er der kodet advarselstegn i forløbet op til drabet, som i kodebogen er inddelt i; eskalerende vold, intensivering af kontroladfærd, trusler om drab og anskaffelse af våben. I 12 af de 42 sager ses en eskalering i graden af vold op til drabet, i 10 af sagerne intensiveres kontroladfærd, i otte fremsætter gerningspersonen drabstrusler og i fem af sagerne anskaffer gerningspersonen sig et våben op til drabet. Der er flere af gerningspersonerne, som benytter sig af våben, de allerede har i hjemmet, for eksempel en samurai-kniv (sag 46) jagtvåben (fx sag 63, 48). I alt forekommer disse fire advarselstegn i 24 ud af 42 partnerdrabssager, hvilket viser, at over halvdelen af drabene er forudgået af en tydelig eskalering eller beslutning om at dræbe.

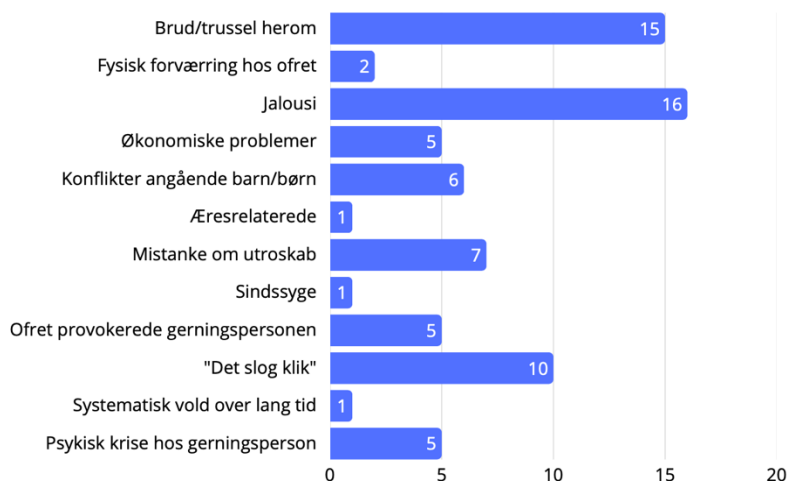
En anden risikofaktor fra litteraturen (boks 1) er psykiske lidelser. 23 gerningspersoner har en form for psykisk helbredsproblematik. Det er ikke nødvendigvis en behandlingskrævende problematik, hvor de har været indlagt i psykiatrisk regi eller er i medicinsk eller psykologisk behandling. Det kan også være, at

Diagram 10 udløsende faktorer

gerningspersonen ikke har et ønske herom eller er stoppet med at tage sin medicin. Desuden belyser forskningen, at det sidste kontaktpunkt for gerningspersonen inden drabet kan være sundhedsvæsenet (Lövestad et al., 2024), her findes særligt det psykiatriske område relevant. Flere gerningspersoner har været i kontakt med psykiatrien i forløbet op til drabet (fx sag 12, 28, 30, 44, 46 og sag 52). Gerningspersonen, i sag 44, havde kontakt til psykiatrien et par dage inden drabet, da han havde det meget skidt, men han blev sendt hjem igen. Det sammen er gældende i sag 46, hvor ofret og gerningspersonen forsøgte at få gerningspersonen indlagt, da hans medicin ikke længere havde den ønskede effekt på den psykiatriske lidelse. Han blev sendt hjem fra psykiatrisk skadestue, da han ikke var til fare for *sig selv*. De fik en tid hos egen dagen efter, men det var for sent. Og i sag 52 har gerningspersonen været psykiatrisk patient i halvdelen af hans liv, hvor han i måneden op til drabet blev tiltagende psykiatrisk uligevægtig og depressiv. Dette er et analytisk fund, som er relevant i muligheden for forebyggelse af partnerdrab. Det vil derfor inddrages i diskussionen, da fundet understreger at psykiatrien er et utilstrækkeligt udnyttet, forebyggende kontaktpunkt.

Dernæst undersøges de udløsende faktorer. Her er kodet efter 12 udløsende faktorer, som løbende blev tilpasset for at omfavne alle 42 sager. I 36 af sagerne fremgår mindst én udløsende faktor

Diagram 10 viser fordelingen af de udløsende faktorer, der er flere overlap. Ni gerningspersoner har én

udløsende faktor, som er brud/trussel herom (sag 37), konflikt om børn (sag 24), sindssyge (sag 26), ofrede provokerede gerningspersonen (sag 64 og 50), det slog klik (sag 35), systematisk og langvarig vold (sag 61) og psykisk krise hos gerningspersonen (sag 46 og 52). Den hyppigste kombination er brud og jalousi, efterfulgt af seks sager hvor den udløsende faktor blandt andet er jalousi og mistanke om utroskab. Det er to faktorer, som ifølge Hearn (Hearn, 1998), truer gerningspersonens maskulinitet og skaber et tab af kontrol både over sin partner og over situationen i hjemmet. Gerningspersonen i sag 29, var jaloux og overbevist om utroskab, at han udøvede så meget vold mod sin partner, at hun efterfølgende døde af sine kvæstelser;

X anførte, at der selvfølgelig ville blive vold, for hvis de har sovet sammen med din kone, er det uundgåeligt, at der vil være vold og hvis volden medfører dødsfald for personen, eller mig selv, det er som tilfældet nu fører til. X anførte, at han accepterede det, altså at én af dem kunne dø. (sag 29, dombog)

Den sidste udløsende faktor som jeg vil fremhæve, er at ofret provokerede gerningspersonen, som ofte er ledsaget af at "det slog klik" (fx sag 20, 41 og 62). Begge fungerer som ansvarsfralæggelse, hvilket Hearn beskriver som en typisk måde, hvorpå mænd distancerer sig fra vold. Det er en distancering fra drabet, som Hearn har observeret mænd ofte gør i forbindelse med voldsudøvelse (Hearn, 1998).

I 33 af de 42 sager vurderes brutalitetsgraden som væren høj, og i fem af sagerne har der også været et tydeligt element af hævn. Brutaliteten kan være et ekstremt forsøg på at genvinde magt

eller maskulinitet (Hearn, 1998). Eksempler ses i sag 1, 11, 36, 37, 45 og 52, hvor metoder som talrige knivstik, voldsom stump vold, ildspåsættelse og injektion af brintoverilte/WC-rens forekommer. Desuden viser data at 64% af drabene er planlagte eller delvist planlagte, men der findes ingen sammenhæng mellem brutalitetsgraden og planlægningsgraden. 13 af drabene vurderes som værende planlagte, hvor der i 11 af drabene ses advarselstegn lige op til drabet. Det advarselstegn som er hyppigt, i det planlagte drab, er trusler om drab, som findes i seks ud af de 11 partnerdrabssager. Et eksempel på et planlagt drab er sag 54, hvor han skriver sender en sms inden drab; *"I dag slår jeg ungareren (hunkøn) ihjel ... Jeg er totalt klar ... Jeg joker ikke"* (sag 54, dombog).

I ni sager er drabet delvist planlagt, hvor der er advarselstegn i fem af sagerne, endeligt er der i syv af de 12 impulsive partnerdrab kodet et eller flere advarselstegn. Det vil sige, at i de 34 sager, som jeg har kunnet kode efter planlægningsgrad, optræder der i 23 af sagerne advarselstegn på tværs af planlægningsgraden. Ud fra en forståelse af Hearn vil partnerdrab ske som en del af magt og kontrol, hvor partnerdrabet kan være kulminationen af et længere forløb. Det understøtter tallene fra de impulsive drab, ved at der fortsat er advarselstegn i over halvdelen af de impulsive drab, hvorfor der er forløb med advarselstegn, som leder op til drabet. Brugen af trusler om drab, som et advarselstegn inden det planlagte drab, kan med Hearn's teoretiske forståelse være det sidste ekstreme forsøg på at vise deres magt og kontrol over ofret. Dette understøtter data også, som viser, at de 11 planlagte drab der også har en form for advarselstegn, ligeledes har en udløsende faktor, der kan efterlade gerningspersonen med et tab af kontrol, maskulinitet og magt. Nogle eksempler på dette er sag 47, hvor drabet er planlagt, kontroladfærden intensiveres og gerningspersonen anskaffer sig et våben. Denne sag har de udløsende faktorer brud, jalousi og konflikt angående deres fælles børn, alle som er faktorer, der kan opleves som et tab af kontrol men også en trussel på maskuliniteten. Her vil gerningspersonen forsøge at opnå samme kontrol eller ejerskab over ofret som før bruddet. Ydermere er drabstrusler et element i tvangskontrol, og eskaleringen og intensivering som advarselstegnene dækker over, vil ud fra Starks teoretiske grundlag være en kulmination af tvangskontrollen, som er eskaleret i en sådan grad, at det ender i partnerdrab (Stark, 2009). Det at data viser, at advarselstegn forekommer i alle tre grader af planlægning, kan også være

grundet en manglende viden og dokumentation om sagerne inden for kategorien impulsivitet. Det kan være gerningspersonen har haft drabet planlagt eller delvist planlagt, men at det ikke er blevet fortalt eller opdaget. Men jeg har mit data at gå ud fra, hvorfor jeg har kodet i disse tre grader af planlægning. Desuden er advarselstegn, ligesom risikofaktorer, ikke deterministiske, og fungerer ikke som en opskrift, det ses også ved, at der i to af de planlagte sager ikke er advarselstegn. Der vil altid være undtagelser og dermed også være partnerdrab, som er en kulmination af en enkeltstående voldshandling (fx sag 36 og 45). I begge sager har gerningspersonen en helbredsproblematik, men ingen beretninger om nogle voldsformer. Disse partnerdrab er meget muligt en enkeltstående voldshandling mod deres partner, som ikke følger det samme forløb, som når volden eskaleres og kontrollen intensiveres.

9.2.4 Tidligere kriminalitet

I forlængelse af ovenstående undersøges i følgende afsnit kun gerningspersoner, som er dømt for kriminalitet før. Her er det kun mandlige gerningspersoner. Ifølge Hearn kan vold benyttes af mænd, når de oplever, at deres maskulinitet er under pres (Hearn, 1998), derfor er det også interessant at undersøge, hvor mange mænd der har begået personfarlig kriminalitet. Derfor handler dette afsnit om tidligere kriminalitet begået af gerningspersonen, og om det kunne hænge sammen med de gerningspersoner, der planlægger drabet, og hvilken grad af brutalitet drabet er begået i. Der er flere af dem som har begået personfarlig kriminalitet eller overtrådt våben- eller knivloven inden partnerdrabet, flere af disse personer har overtrådt mere end en paragraf og op til flere gange. I dette afsnit fokuseres på gerningspersoner som tidligere er dømt for en voldelig kriminalitet, der er seks personer i alt, hvor flere af disse personer har flere domme bag sig. To meget iøjnefaldende sager er sag 43 og sag 65, da gerningspersonen i sag 65 har begået et partnerdrab før på moren til sin søn, og han afsonede 10 år i fængsel, og gerningspersonen i sag 43 har begået to partnerdrab før dette. Vi ved ikke meget om planlægningsgraden op til disse to drab, da den ene begik selvmord inden grundlovsforhør, og den anden beskriver det som at *det slog klik*. Men efter drabet har de begge forsøgt at skjule det, og må antages at de havde lagt en plan for hvordan. Den ene gerningsperson skilte sig af med liget i en skov, og knogler blev først fundet ni år efter. Den anden parterede kvinden i kvindens hjem, og gemte ligdelene i haven og på loftet. Derefter brugte hendes telefon, hvor han svarede på nogle

beskeder, meldte hende syg på arbejde. Nogle dage efter meldte han hende savnet hos politiet. De resterende fire sager med tidligere dom for en form for vold, var der to planlagte drab, et impulsivt og et hvor det ikke oplyses, efter drabet var der tre gerningspersoner der forsøgte at flygte, hvor den ene betroede sig til en bekendt og sendte billeder af liget, som tilkaldte politiet og den sidste ringede selv til politiet. De fem ud af de seks drab er begået med høj brutalitet og nogle af dem med et element af hævn, i det sidste drab er drabsmetoden uvist, da gerningspersonen begik selvmord og der kun blev fundet nogle af kvindens knogler. Derfor ses det også i diagram 11, at det eneste vi mere ved om sag 43 er at gerningspersonen havde en psykisk problematik, som var diagnosen skizofreni. Dertil kan vi se, at gerningspersonen havde en psykisk problematik i fem ud af de seks sager, som dækker over for eksempel tilpasningsreaktion, mild skizofreni, angst, PTSD, depression og et langvarigt misbrug som har påvirket gerningspersonens psykiske tilstand. Ud fra mentalerklæringer blev sag 34 og 65 anbefalet en forvaringsdom, hvor sag 30, 50 og 57 blev vurderet egnet til almindelig straf. Sag 34 har som diagram 11 viser mange elementer af tvangskontrol (Stark, 2009), som gerningspersonen benytter til at dominere og nedbryde ofret i en sådan grad, at han vurderes at være farlig. Gerningspersonen vurderes til forvaring i sag 65, da det er det andet partnerdrab, han begår og mentalerklæringen vurderer:

Ved mentalundersøgelsen findes observanden ikke sindssyg... Primært er han dog præget af en forstyrret personligheds-struktur med narcissistiske træk. Han er følelsesmæssigt umoden i en grad, at risikoen for ukontrollerede følelsesudbrud er forøget, såfremt han oplever sig svigtet, krænket, såret eller oplever tab (sag 65, dombog).

Dette stemmer godt overens med gerningspersonens forklaring på drabet, der var

nogle omstændigheder op til drabet, som netop gjorde at han oplevede sig uretfærdigt

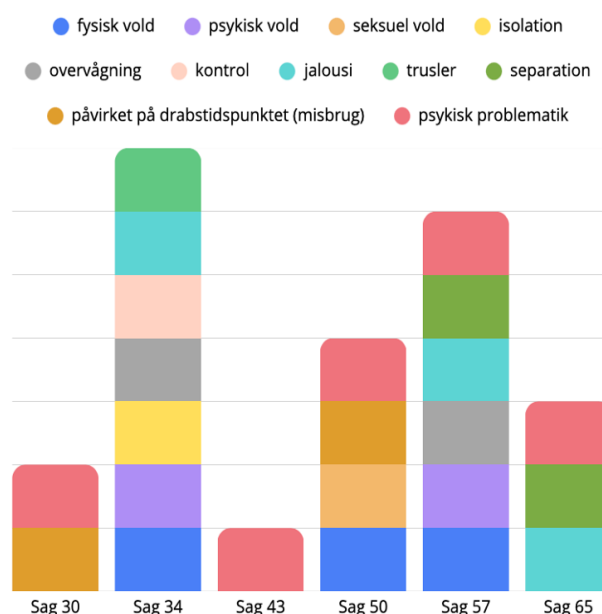

Diagram 11 sagerne med tidligere domme, og hvilke risikofaktorer de indebærer.

behandlet, blandt andet at ekskone var begyndt at date en anden, og at hun ikke havde fortalt det til ham direkte, og angiveligt råbte hun højt og skældte deres fælles børn ud. Men kan beskrive at det *slog klik* for ham, da han opdagede, at hun havde fjernet hans navn fra postkassen ved deres tidligere fælles hus (sag 65, dombog).

Det sidste dette afsnit vil fremhæve hos personer, som tidligere har begået personfarlig kriminalitet er, at der i fire af sagerne er det oplyst, at der er begået en form for vold eller kontroladfærd (Hearn, 1998; Stark, 2009). Det ses blandt andet i sag 57, hvor det oplyses, at udfaldet ikke undrede nogen i familien, da de viste at hun følte sig fanget i det voldelige og kontrollerende forhold, hvor han både gjorde brug af fysisk, psykisk vold, overvågede hende, og beskrev at det var hans jalousi, der fik det til at *slå klik* til sidst. Og i sag 34, hun havde etableret nogle sikkerhedszoner (Stark, 2009), hvor hendes mor var en af dem. Da ofret blev gravid, vidste de at hun skulle ud af forholdet, men de var begge to meget bange for ham;

Ofret bad hende på et tidspunkt om hjælp til at komme ud af forholdet med gerningspersonen. Hun havde ikke lyst til at være i det mere. Hun gav udtryk for, at hun var bange for, at gerningspersonen blev gal på hende og slog hende, som han før havde gjort (sag 34, dombog)

Her havde gerningspersonen formålet, at skabe tvangskontrol, hvor ofret oplevede en konstant frygt for at gøre ham vred, hvorfor han ikke behøvede at udøve vold for at få hende til at indrette sig, som han ønskede (Stark, 2009). Moren til ofret forsøgte at hjælpe hende ud af forholdet lige inden gerningspersonen blev løsladt fra fængslet;

Hun (moren) og ofret fandt på at fingere et selvmordsforsøg ... Ofret blev indlagt på psykiatrisk afdeling, og personalet fik at vide, at gerningspersonen ikke skulle have lov til at besøge hende ... næste morgen tog hun (moren) hjem for at skifte tøj, og da hun kom ind på hospitalet igen, sad gerningspersonen ved ofret, og da kunne hun se på ofrets øjne, at løbet var kørt (sag 34, dombog)

Inden deres fælles barn blev født, havde han isoleret hende i en sådan grad, at hun ikke længere havde kontakt til sin mor eller sin familie generelt. Han havde formålet at ødelægge hendes sikkerhedszone (Stark, 2009).

9.2.5 Afrunding af første analyse del

Analysen belyser en række risikofaktorer og relationelle dynamikker, som fremhæves i partnerdrabssagerne fra data, som i forskningen og i analysens fund kan kobles til eskalerende og farlige forløb. Særligt risikofaktorerne fysisk, psykisk og seksuel vold, kontroladfærd, jalousi, misbrug, stalking, trusler og separation er central adfærd i største delen af sagerne. De afspejler ligeledes de forskningsmæssige fund i boks 1. Disse faktorer findes oftest i forskellige kombinationer, og de skaber ofte en relationel dynamik, som er præget af uforudsigelighed, frygt og i mange tilfælde gradvis eskalering, hvilket understøtter Starks forståelse af tvangskontrol, der kan i det ekstreme føre til partnerdrab.

Et centralt fund er, at separation, som risikofaktor, ofte ikke er en isoleret risikofaktor, men en form for trigger, hvor der enten allerede er etableret kontrol, vold og ustabilitet, eller hvor det efterfølgende opstår på grund af en mistanke om utroskab. Hearn's teoretiske pointe om, at tab af kontrol og maskulinitet kan udløse ekstreme handlinger, da gerningspersonen oplever et pres, ses i flere situationer om partnerdrabssager. I flere af sagerne (fx 47, 48, 54) ses netop, hvor et brud på en relation kan være udslagsgivende for intensiveret overvågning, dødstrusler og eskalerende vold. Ydermere viser analysen, at centrale risikofaktorer og faresignaler overses eller ikke fremhæves og håndteres i praksis. Analysen viser, at ofret eller bekymrede vidner (fx i sag 51, 44 og 62) gentagne gange har anmeldt vold, stalking eller trusler uden, at der er sket en effektiv indgriben. Ligeledes overses den relationelle stemning ofte, såsom uforudsigelighed, frygt, intensiveret kontrol og eskalerende konflikter. Selvom dette er relationelle dynamikker som i litteraturgennemgangen understøttes, som værende stærke indikatorer på en forhøjet risiko. Desuden fremstår misbrug og psykisk mistrivsel hos gerningspersonen, som betydelige faktorer i analysen, som ofte overses i praksis, og dermed sjældent kobles direkte og systematisk sammen med risikoen for partnerdrab, selv når de kan ses som værende dokumenteret i forløb på til partnerdrab.

Analysen belyser også nogle kønnede mønstre i risikofaktorerne. De fire kvindelige gerningspersoner adskiller sig blandt andet fra mændene ved at ingen kvinder planlægger drabet ved at anskaffe våben på forhånd, ingen har dræbt på grund af jalousi eller brudt relation, og ingen af kvinderne udøver seksuel vold. Disse fund er baseret på et smalt grundlag, men det er alligevel et fund, jeg har valgt at fremhæve. Kvinderne, som gerningspersoner, er mere heterogene end forventet, de knytter sig for eksempel til psykisk mistrivsel (sag 11), gensidig vold og misbrug (sag 49) og kvindelig udøvelse af kontrol og vold (sag 41 og 61). Hvor mændene er mere konsistente og centeret omkring jalousi, kontroltab, overvågning samt stalking, trusler og tidligere vold, som er i tråd med Starks tvangskontrol, som mænd netop ofte bruger som strategi til at opnå kontrol i forløbet op til partnerdrab (Stark, 2009)

Samlet peger analysen på, at partnerdrab sjældent opstår uden forudgående faresignaler, i over halvdelen af specialets data ses eskalerende vold, intensiveret kontrol, trusler om drab eller anskaffelse af våben op til drabet. Samtidig viser variationen af antallet af risikofaktorer og intensiteten af disse, at risikofaktorer ikke er deterministiske, og at partnerdrabet i enkelte sager (fx sag 36 og 45) fremstår som enkeltstående voldshandlinger uden et forudgående mønster. Dette understreget et behov for både at forstå de typiske dynamikker men også at være opmærksom på de atypiske forløb.

	Fysisk vold	Psykisk vold	Seksuel vold	Isolation	Overvågning /stalking	Påvirket under drabet (misbrug)	Kontrol/ dominans	Jalousi	Separation /Trussel herom	Trusler	Psykisk problematik	Tidligere vold
Sag 1	●		●				●		●		●	
Sag 11									●		●	
Sag 12		●			●		●	●	●		●	
Sag 20						●					●	
Sag 24	●										●	
Sag 26	●								●		●	
Sag 27											●	
Sag 28		●					●		●		●	
Sag 29	●				●		●	●				
Sag 30						●					●	●
Sag 32	●	●					●	●	●			
Sag 34	●	●		●	●		●	●		●		●
Sag 35	●		●			●						
Sag 36									●		●	
Sag 37								●	●	●	●	
Sag 41	●	●								●		
Sag 42	●					●	●	●				
Sag 43											●	●
Sag 44		●			●		●	●	●	●	●	●
Sag 45											●	
Sag 46								●			●	
Sag 47		●	●	●	●		●	●	●	●	●	
Sag 48		●		●	●		●	●	●	●	●	

Tabel 3 overblik over partnerdrabssager og risikofaktorer

Tabel 3 og 4 belyser de 42 partnerdrabssager med tilhørende risikofaktorer.

- De blå pletter er mandlige gerningspersoner
- De lilla pletter er kvindelige gerningspersoner
- De røde pletter er stalking
- De gule er, når parret er under skilsmisse, men bor sammen
- De grønne er når der i relationen er en trussel om brud

	Fysisk vold	Psykisk vold	Seksuel vold	Isolation	Overvågning /stalking	Påvirket under drabet (misbrug)	Kontrol/ dominans	Jalousi	Separation /trussel herom	Trusler	Psykisk problematik	Tidligere vold
Sag 50	●		●			●					●	●
Sag 51	●	●			●			●	●	●		
Sag 52	●	●									●	
Sag 53	●	●	●	●		●	●	●		●		
Sag 54	●	●			●				●	●		
Sag 55	●	●					●	●	●	●	●	
Sag 56								●	●	●		
Sag 57	●	●			●			●	●		●	●
Sag 58		●	●			●	●		●		●	
Sag 59										●	●	
Sag 60	●	●				●					●	
Sag 61	●	●		●	●	●	●				●	
Sag 62	●	●		●		●				●		
Sag 63	●	●						●	●	●		
Sag 64	●	●		●	●		●					
Sag 65								●	●		●	●
Sag 66	●	●		●	●	●	●	●	●			Partnerdrab
Sag 67		●			●		●		●	●		

Tabel 4 overblik over partnerdrabsager og risikofaktorer

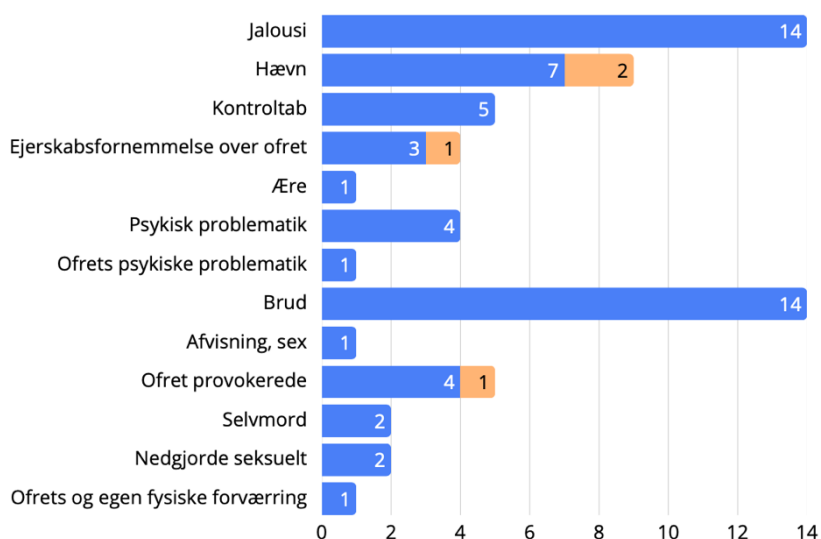
9.3 Motiv og ansvarsforståelser i relation til gerningspersonens køn

Når fænomenet partnerdrab behandles i forskning, politiske tiltag, teoretiske perspektiver og lignende er det kvinderne, som ofre, der er centrale. Det er der god grund til, da kvinder udgør langt største delen af ofre i partnerdrabssager, det ses også i den lille mængde data dette speciale rummer af partnerdrab på mænd. Ud af 42 partnerdrabssager er der fire, hvor det er et mandligt offer. Desuden er der en kollektiv hypotese om, at en kvinde slår sin mand ihjel i en form for selvforsvar for eksempel, fordi hun udsættes for fysisk vold, eller fordi hun har været under langvarig psykisk og/eller seksuel vold. Derfor vil jeg i dette afsnit også analysere på de få sager, jeg har fra RI om kvinder som gerningspersoner og mænd som ofre, da jeg allerede nu kan afsløre, at de ikke alle lever op til hypotesen. De fire sager omhandlende mandlige ofre er sag 11, 41, 49 og 61, med fordel kan sagsresuméerne til disse sager læses i bilag 2 og findes i den samlede kodebog bilag 1. I og med at jeg ikke har valgt at udelade kvindelige gerningspersoner kommer det til sin ret at have et kønnet aspekt i problemformuleringen til nærværende speciale. Derfor undersøges i følgende først motiv i forhold til de to køn og dernæst ansvarsforståelser ligeledes i relation til de to køn.

9.3.1 Motiver

Motivet er oftest udledt af gerningspersonens forklaring enten på gerningsstedet, ved afhøringer eller i retten, men det er i en partnerdrabssag kun gerningspersonens egen forklaring på hvad hans/hendes motiv var for drabet. I få af sagerne blandt andet de sager, hvor

Diagram 12 gerningspersonens motiver

gerningspersonen begik selvmord, er motivet baseret på nærfamilie eller tætte venners vidneudsagn, Det har været muligt at klarlægge motivet hos 41 af de i alt 44 gerningspersoner. Diagram 12 belyser de forskellige motiver som er fundet i partnerdrabssagerne, her er der igen

flere overlap, da f.eks. motiverne; jalousi og brud spiller sammen i seks af sagerne (sag 32, 37, 44, 48, 56 og 63).

Da der er så få kvindelige gerningspersoner, vil analysens resultater, selvfølgelig være på et meget smalt grundlag, men alligevel er data præget af fire ret forskellige kvindelige gerningsperson. Hvor data ud fra dette ikke kan understøtte hypotesen om, at kvinder i partnerdrab handler i selvforsvar og at kvinden er den underdanige i forholdet. Som det ses i diagrammet, så skiller kvinder sig ikke ud fra mændenes motiver, men indgår i samme kategorier. Der var den mest påfaldende forskel er, er hvor mange mænd, der har motiv og brud som motiv. Motiver hvor de oplever et tab af kontrol, magt, hvor de forsøger gennem for eksempel kontrol eller vold at genoprette det tab de oplever (Hearn, 1998). Det er ligeledes to kategorier, som kan bunde i en situation som gerningspersonen ikke forventede, og dermed kan tvangskontrol, som gerningspersonen har opbygget gennem komme massivt under pres som kan lede til en ekstrem handling, der ender i partnerdrab (Stark, 2009). Hvor kvinderne ikke har noget motiv i disse to kategorier. Da der er fire kvindelige motiver, er der givetvis flere kategorier, hvor den kvindelige drabsperson ikke optræder. Men med en mere dybdegående analyse i motivet hævn, belyses det at kvinders hævn bunder i noget fysisk gjort mod kvinden af manden, her er det henholdsvis seksuelle overgreb, der fandt sted flere år inden drabet (sag 11) og hvor ofret skubbede hende, hun blev så vred og hun ville, at han skulle mærke, hvor ondt det gjorde, når han var træls over for hende (sag 49). I modsætning bunder mænds hævn sig primært i et respons på en ikke fysisk maskulinkrænkelse, hvor det bliver mere symbolske eller relationelle maskulinitetsrelaterede krænkelser. Det er at kvinderne gør noget ikke-fysisk mod manden, som i de pågældende sager (sag 11, 30, 32, 34, 50, 54 og 57). Maskulinitetskrænkelserne handler primært om mistanke om utroskab som pressede mændenes maskulinitet, og kontrollen over forholdet, hvorfor partnerdrabet kan anses som en ekstremt forsøg på at genvinde det, som er ved at slippe væk fra ham (Hearn, 1998);

Hun ved ikke, hvorfor X (gerningspersonen) ændrede karakter, og volden eskalerede de sidste to måneder. X sagde, at moren skulle have flirtet med andre og havde været ham utro (barn i sag 34, dombog).

I samme dur dækker et hævnmotiv også over ”noget bøssesnak” i en seksuel kontekst (sag 30). I sag 54 er det fordi gerningspersonen føler sig uretfærdigt behandlet af sin ekskone og politiet. På dagen hvor drabet fandt sted skulle han i retten grundet 38 forhold som primært bestod af overtrædelser af tilhold, som ekskone havde som flere trusler om at dræbe hende. Gerningspersonen ville ikke i retten eller i fængsel på grund af de sigtelser. Han mener, at han var dømt på forhånd, han blev afhørt af politiet, men ikke hørt;

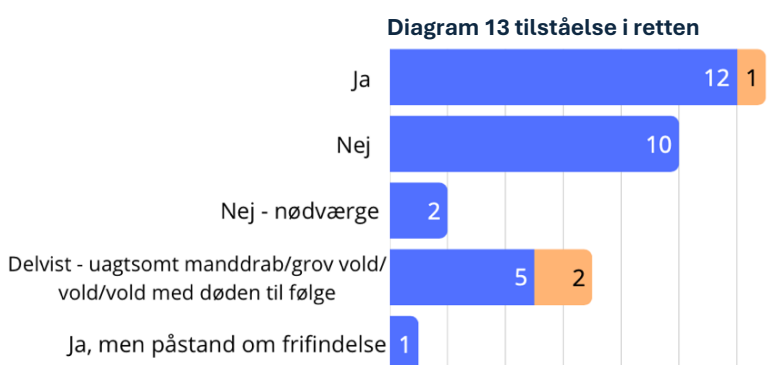
Det var givet på forhånd, at retssagen ville betyde, at han ikke kunne komme till at se sine børn. Det var for dyr en pris at betale (sag 54, dombog, Vestre landsret).

Af dette kan udledes, at selvom kvinder og mænd har det samme hævnmotiv, viser data en tydelig kønnet asymmetri inden for samme motiv. Det kvindelige aspekt af hævn kan belyses ud fra det feministiske kriminologiske perspektiv, hvor det bliver en respons på tidligere traume. Men også hvordan disse kvinders lovbrud udspringer af udsathed og som et forsøg på at håndtere patriarkalske kontrol. Især i sag 49 ses en direkte reaktion på en fysisk krænkelse i relation til et asymmetrisk magtforhold, hvor ofret igennem deres forhold udøvede både fysisk og seksuel vold (Cullen et al., 2022; Chesney-Lind, 2022). Kvinders hævnmotiv er ikke, som mændene knyttet til kontroltab eller opretholdelse af status og magt. Mistanke om utroskab og tab af kontrol skaber en maskulinitetskrænkelse, og det skaber hævnmotivet fordi kvinden ’fratager gerningspersonen noget’ og presser hans maskulinitet. Dette fund er teoretisk understøttet både af Hearn (Hearn, 1998) og Gottzén, Bjørnholt og Boonzaiers fra litteraturgennemgangen (Gottzén et al., 2021), hvor mænd kan legitimere deres vold gennem fortællinger om ejerskab, krænkelse af status og en kontrol de mener at have ret til ud fra et maskulint og patriarkalsk synspunkt.

9.3.2 Ansvarsforståelser

Diagram 13 omhandler tilståelsen i retten, den dækker over 33 af sagerne, fem nåede ikke i retten grundet selvmord, og i de resterende er det ikke oplyst angående tilståelse eller ej. Men ud fra data er det 63,6%,

der tilstår at de har begået en forbrydelse, hvor nogle forsøger sig med en delvis tilståelse i form af for eksempel tilståelse af vold med døden til følge eller uagtsomt manddrab (fx sag 12, 47 og 49). Diagrammet viser, at der mangler en partnerdrabssag, hvor det er en kvindelig gerningsperson, men den er for ny til at jeg har kunne få det nødvendige data til, at få den information. Der er mange forskellige ansvarsforståelser fra de i alt 44 gerningspersoner, men den egentlige ansvarstagen er sjældnen i sagerne, vi ser den dog i fx sag 35 og sag 54;

Mens han har siddet fængslet, har han tænkt meget over det hele. Han kan ikke finde en forklaring, udover at han mistede kontrollen. Han kan ikke komme ud af situationen. Han anerkender sit ansvar. Sket er sket, og måske kan man bruge hans fortælling til noget i samfundet for at undgå fremtidige partnerdrab. Han er sikker på, at han havde været et andet sted, hvis han havde haft kontakt med sine børn (sag 54)

X (gerningspersonen) blev bange for hendes reaktion og forsøgte at tale hende ned. Han blev frustreret, og så slog det klik for ham....det var som om, at han ikke kunne kontrollere sig selv...han var klar over, at hun ville dø, når han stak hende på den måde (sag

35)

Trods at der har været en udløsende faktor som, at det slog klik eller tab af kontrol i forhold til ingen kontakt med børnene, så tager de ansvaret for deres handling, og erkender, at de vidste hvilken skade, deres handlinger skabte. Men det bevidner også om, at trods at de tager ansvar for deres handlinger, så er det blandet med forklaringer, der alligevel forsøger at mildne deres

skyld i drabet. En af de mest gennemgående ansvarsforståelser, er ansvarsfralæggelse, hvilket ifølge Hearn er en meget almindelig reaktion, hvor der forsøges at ligge en distance imellem en selv og drabet (Hearn, 1998). I denne kategori placeres termer som *"mistede kontrollen"* (sag 24), *"han kunne ikke styre sig, og så faldt hun om"* (sag 32) og *"kortslutning"*;

Når han får en kortslutning i hjernen, så tænker han ikke rationelt, og har ikke kontrol over sin krop på nogen måde ... Det var grunden til, at han i første omgang gik derfra, men han var nødt til at gå tilbage. Han tror, at kortslutningen og hjernen ikke ville give slip. Han kunne ikke stoppe det (sag 1, dombog)

Under denne kategori placeres også "han ved ikke, hvorfor hans DNA er på posen. Han har ikke nogen forklaring på, hvordan X (ofret) fik de to knivstik foran og knivstikket i ryggen (sag 37, dombog).

Kernen i denne ansvarsforståelse er, at drabshandlingen ses som en pludselig opstået og ukontrollerbar impuls, hvor gerningspersonen mister evnen til at tænke rationelt.

Ansvarsforståelsen bliver en ansvarsplacering af en indre kraft der overtager, og deres handlinger er pludselig ikke et valg. I disse sager er der ofte også en beskrivelse af, at følelserne overtager. Den anden kategori som går igen er bebrejdelse af ofret, det var ofrets skyld. Det er igen en ansvarsfralæggelse men i en ansvarsforståelse af, at det var ofret selv, der drev gerningspersonen til den endelige voldshandling, som endte i partnerdrab. Det er her ofrets handlinger, som leder til drabet. De centrale temaer, som gerningspersonen benytter, til den form for ansvarsfralæggelse er mistanke om utroskab (fx sag 29), provokation (fx sag 62), det var ofrets og politiets skyld, han var træls og politiet reagerede ikke som hun ønskede, når hun ringede til dem. Hun mener hun ikke fik den hjælp hun søgte, så det drab er ikke et ansvar hun selv bærer (sag 41). Den sidste jeg vil fremhæve, er en meget direkte offerbebrejdelse som sag 20;

X (ofret) ville gerne have, at han skulle kvæle hende. Hun bad ham om det. Det ville han ikke, men hun blev ved ... Han strammede sjippetovet til om hendes hals... hun troede nok ikke, at han ville gøre alvor af det. Hun sagde: 'Gør det nu, tøsedreng (sag 20, dombog)

Denne forståelse af egen ansvarspåtagelse, er ofte koblet til relationelle konflikter, og dysfunktionelle forhold samt jalousi og kontroltab. Som igen ifølge Hearn skaber en presset maskulinitet, som tvangskontrol ligeledes understøtter, da den strategi bliver brudt, når ofret ikke er under den kontrol, som er påtænkt med strategien (Hearn, 1998; Stark, 2009). Det vil sige, at gerningspersonerne i denne strategi forsøger at retfærdiggøre deres handling og dermed ikke påtage sig ansvaret gennem ofrets adfærd.

Den tredje kategori er konsekvensminimering, hvor gerningspersonen erkender og tager ansvar for volden, men ikke at have til hensigt at ofret skulle dø. Det ses bl.a. i sag 12, 36 og 49. Her erkender kvinden omstændighederne, det var rigtigt at hun havde stukket ham én gang med en kniv, men hun troede ikke han ville dø af det. Det var ikke meningen (sag 49) eller; *”Det var ikke meningen, at det skulle ske. Omstændighederne gjorde, at det skete. X (gerningspersonen) havde haft fat om halsen på X (ofret)”* (sag 12, dombog).

Sidste ansvarsforståelse denne analyse vil fremhæve er eksternalisering, hvor problemer bliver adskilt fra personen, her er placerer gerningspersonen hverken ansvaret for drabet hos sig selv eller ofret. Her er det fx sindssygdom som ses både i sag 26 og 27, hvor de i disse sager også er blevet anbragt til behandling på psykiatrisk afdeling. Eksternalisering kan også fremkomme i sag 11, hvor den kvindelig gerningsperson forsøger at fjerne ansvaret fra sig selv, hun pådutter ikke ofret ansvaret men hendes nuværende partner, hvor de ifølge retten begik drabet i forening. Her består hendes ansvarsfralæggelse ikke i sindssyge men gennem frygt og tvang;

Hun mener hun ikke aktivt var med i voldsudøvelsen og at X (nr. to gerningsperson) fik hende til at sprøjte det ind i ham, da hun frygtede hvad X ellers ville gøre ved hende. Hvor X mener at hun selv tog initiativ til det og at hun nød hævn og hånede ham under episoden (sag 11, dombog)

9.3.3 Afrunding af analyse del to

Analysen viser, at både motivet for drabet og ansvarsforståelsen i partnerdrabssager består af en kønnet asymmetri, selv når både kvindelige og mandlige gerningspersonerne placeres i samme motiva-kategorier eller ansvarsforståelser. Mænds motiver knytter sig i høj grad til oplevede maskulinitetskrænkelser og kontroltab, hvor partnerdrabet ofte finder sted i et forsøg

på at genetablere den tabte kontrol eller magt (Hearn, 1998; Stark, 2009). De fire kvindelige motiver, der er til rådighed er fordelt over tre motiver, teoretisk relaterer kvinders motiver sig til udsathed og traumer (Cullen et al., 2022). Det ses også i data, hvor relationelle dynamikker med gensidig vold skaber hævnmotivet, men alligevel overraskede to kvindelige motiver, hvor ofret provokeret gerningskvinden i en sådan grad at hun brutalt dræbte ham, og den sidste der i gennem mange år har været den 'magthavende' i forholdet og har udført systematisk og langvarig vold mod sin mand. Men trods dette er kvinders motiver fortsat ikke forbundet med kontroltab eller opretholdelse af status eller magt. Desuden viser analysen, at de kvindelige gerningspersoner ikke lever op til hypotesen om, at kvinder dræber i selvforsvar eller som reaktion på langvarig vold. Nogle af kvindernes motiver er knyttet til tidligere overgreb, men sagerne viser også mere komplekse og/eller konfliktbaserede motiver, hvilket understreget et behov foren mere nuanceret forståelse af partnerdrab begået af kvinder.

Samlet viser data, at motiver og ansvarsforståelser ikke kun varierer individuelt men også i relation til køn. Hvor mænds fortællinger er centreret om maskulinitet, kontrol og retfærdiggørelse mens kvinders forklaringer mere udbredt er relateret til udsathed, men også bearbejdelse af ofret.

10. Diskussion

I dette afsnit vil nogle af analysens resultater bliver diskuteret og fortolket i forhold til tidligere forskning og nuværende praksis, samt en diskussion af projektets metodiske svagheder.

10.1 The homicide Timeline

I litteraturgennemgangen præsenteres Monckton-Smiths *Homicide timeline - the 8 stages*. Ved første øjekast virker modellen logisk, den er skemalagt, konkret og ved et hurtigt kig på hendes otte trin kendes vejen til partnerdrab. Modellen fremstilles som en lineær og stringent model, som også kommer af ordet *timeline*. Hendes model har fået en stor gennemslagskraft og bliver positivt omtalt i forbindelse med risikofaktorer og forebyggelse af partnerdrab. Ud fra mine analytiske fund om risikofaktorer, er jeg enig i, at de trin hun opstiller, *kan* forekomme. Jeg vil argumentere for, at det ikke er en selvfølge, at det lineære forløb ikke er en selvfølge og

at der nødvendigvis ikke forekommer alle otte trin inden et partnerdrab finder sted. Jeg ønsker ikke at kritisere hendes vidtgående og vigtige forskning. Men ifølge den viden jeg har tilegnet mig gennem min data, bliver jeg allerede på første trin udfordret; *"Previous history of abuse is acknowledged in research to predict future abuse"* (Monckton-Smith, 2020, s. 1274). Dette vil jeg argumentere for er en farlig start til at skulle kunne forudsige et partnerdrab, det skaber fra første trin en blind vinkel. Dette vil jeg underbygge med, at det er langt fra i alle mine sager, at gerningspersonen har en oplyst historik præget af vold og adfærd af tvangskontrollignende karakter. Der er også forhold, hvor der ikke er oplyst risikofaktorer, og at det først er ved fx separation at forholdet tager en drejning. Så min pointe er, at ved at pointere at gerningspersonens voldelig historik er lighedstegn med at han/hun vil udvise samme adfærd i den nye relation skaber en overbetoning i sammenhængen mellem den risikofaktor og partnerdrab. Der kan være mange omstændigheder hos individer og relationelle dynamikker, som kan spille ind. Derfor vil jeg argumentere for, at det både kan overbetone gerningspersonens historik, selvom den er vigtig og kan være sigende for gerningspersonens ageren, men det er også generaliserende. Desuden kan trinene skabe en blind vinkel, hvor der ikke kommer samme fokus på de gerningspersoner, som ikke har en tidligere historik med vold eller kontrollerende adfærd.

Derudover vil jeg slå ned på trin to, da den belyser den her hurtige forelskelse og det man også kan kalde *lovebombing*. Dette ses også i min data fx i sag 47. dog kan de par, som har været sammen i mange år, og som har haft et velfungerende forhold, indtil en livsændring, livskrise eller livsomstændighed ændrer noget i forholdet, fx hvor der opstår jalousi, trusler eller fysisk eller psykisk sygdom, bliver overset.

Mine analytiske fund, hvor forståelserne heraf er blevet fremanalyseret ved brug af Hearn, Stark og feministiske kriminologiske perspektiver, kan understøtte indholdet af Monckton-Smiths model. Men jeg vil argumentere for, at det ikke er muligt at skemalægge partnerdrab som en 'homicide timeline'. Hendes forskning og viden er særdeles givende og brugbar, men jeg vil argumentere for, at modellen anvendes som et mere fleksibelt og åbent analytisk redskab frem for et lineært forløb. Dette indebærer en forståelse af trinene som værende mere potentielle men ikke nødvendige udviklingstrin, der kan forekomme i forskellig rækkefølge, overlappende hinanden, gentages eller helt udeblive fra forløbet op til partnerdrabet. En sådan anvendelse

giver mulighed for at inkludere den variation, der findes hos både gerningspersoner, relationelle dynamikker, risikofaktorer og forløb, som forskningen fra litteraturgennemgangen **(boks 1)** og egne analytiske fund peget på. På den måde er der større mulighed for at undgå de generaliseringer, der kan opstå, når modellen benyttes som en fast skabelon.

10.2 Forebyggelsesmuligheder

Vi ser flere nye tiltag i det danske samfund for at opspore partnervold eller for at forhindre at et partnerdrab finder sted. Partnervold ender langt fra altid i partnerdrab, men er fortsat vigtig at opspore også i forhold til at forebygge partnerdrab. En indsats blev indført i 2021, hvor godt 14.000 gravide i Region Syddanmark besvarede et spørgeskema om vold og svære konflikter i forholdet, hvor 8,5% af kvinderne svarede at de oplevede vold eller konflikter i deres forhold. Ifølge lederen af forskningsprojektet, er det kvinder, som de måske aldrig havde fundet frem til, hvis de ikke havde screeningen. De kvinder som screenes positivt, får et tilbud om op til seks samtaler, som de vurderer, gør en forskel, hvor de kan måle en reduktion i kvindernes depressive symptomer, og selvfølgelig være med til at skabe et trygtere miljø for det ufødte barn. Samme indsats har lignende effekt flere steder i Danmark (OUH, 2026; Pedersen & Nielsen, 2026). Her er der oprettet et kontaktpunkt, hvor ofret kan hjælpes, og i min data findes også en gravid kvinde som offer (sag 52). Ud fra min opnåede viden og at flere i data har fælles børn og konflikter om disse samt en gravid, så vil jeg argumentere for, at en indsats for denne, er lige så vigtig som iværksætterne selv mener. Det er en indsats som kan give en håndsudrækning til kvinderne, da det kan være svært selv at italesætte ens voldelige forhold. Andre tiltag som er for ofret, er fx krisecentre og den omvendte fodlænke, som belyses i problemfeltet, hvor det ikke længere er kvinden der skal gå med fx en overfaldsalarm (sag 54), men hvor det er gerningspersonen underlagt et tilhold, der skal bære fodlænken, den blev ifølge justitsministeriet indført i den første politikreds d. 29. august 2025, hvorfor der ikke forelægger nogle effektmåling endnu (Justitsministeriet, 2025a). Jeg vil argumentere for, at med viden fra sagerne og den ekstreme overvågning og stalking, som gerningsmændene kan tage i brug, så kan en omvendt fodlænke ligesom overfaldsalarmen og et tilhold muligvis ikke have den ønskede effekt. Hvis det ikke er muligt at rykke ud i tidsnok, og hvis en gerningsperson overtræder sit tilhold 33 gange uden der bliver gjort noget inden hun bliver dræbt, trods

anmeldelser, tilhold og overfaldsalarm (sag 54), kan vi stille os selv spørgsmålet om vi, som samfund, er gode nok til at prioritere forebyggelsen af partnerdrab. Dog giver den omvendte fodlænke sandsynligvis ofret en anden form for frihed, da det er myndighederne, der skal holde øje med gerningspersonen, hvor en alarm lyder, hvis tilholdet overtrædes, men det kræver også at ressourcerne til at reagere er til stede hos politiet.

Et andet spørgsmål er om vi kigger efter de rigtige risikofaktorer? Eller om vi kan bringe nogle i fokus, hvor vi kan opspore gerningspersonen inden et muligt partnerdrab finder sted. Som et analytisk fund fremhævede jeg nogle risikofaktorer eller faresignaler, som har en tendens til at blive overset, men hvor jeg vil argumentere for, også er essentielle at have øje for. Her vil jeg i diskussionen fremhæve den psykiske mistrivsel som fremanalyseres hos flere af gerningspersoner (fx sag 12, 28, 30, 44, 46 og sag 52). De har i forløbet op til drabet, så tæt som dagen inden og få dage inden drabet haft kontakt til psykiatrien og opsøgt hjælp personligt. Her blev det vurderet, at de enten ikke havde det dårligt nok eller ikke var til fare for sig selv. Her vil jeg argumentere for, at psykiatrien, med de rigtige ressourcer og tilgang, kunne gribe at de allerede fra flere gerningspersoner har været et af de sidste kontaktpunkter inden drabet blev begået. Det kunne være en oplagt mulighed at opspore 'potentielle gerningspersoner' på et sted de selv opsøger. Selvom psykiatrien i Danmark er under pres, og både rent kapacitetsmæssigt men også i mangel på ressourcer (Hansen, 2024), så peger mine fund på, at netop psykiatrien rummer et vigtigt forebyggelsespotential.

11. Konklusion

Hvilke risikofaktorer, forløb og relationelle dynamikker fremhæves og overses i sager om partnerdrab, og hvordan varierer motiv- og ansvarsforståelser i relation til gerningspersonens køn?

Dette speciale har undersøgt, hvilke risikofaktorer, forløb og relationelle dynamikker, der fremhæves og overses i sager om partnerdrab, samt hvordan motiv og ansvarsforståelser varierer i relation til gerningspersonens køn. Analysen er baseret på 42 retsmedicinske sager og dombøger, som belyser, at partnerdrab i Danmark er et komplekst og kønnet fænomen, hvor både strukturelle, relationelle og individuelle forhold spiller sammen. Specialet dokumenterer, at partnerdrab ofte er en kulmination af længerevarende mønstre af for eksempel vold, kontrol, konflikter og psykisk mistrivsel.

På tværs af partnerdrabssagerne opstår en række risikofaktorer, som særligt centrale. Fysisk og psykisk vold er særligt gennemgående og forekommer i over halvdelen af relationerne. Herudover udgør kontroladfærd og tvangskontrol i mange tilfælde relationernes grundlag, hvor der skabes et magtforhold, som resulterer i, at ofret gradvist mister sine handlemuligheder. Derudover fungerer jalousi, overvågning, isolation og trusler som både advarselstegn og metoder til at fastholde ofret i relationen. Separation eller trussel herom fremstår i data, som en af de mest markante risikofaktorer, og det belyses, at den hyppigt optræder som en udløsende faktor for partnerdrab. Desuden ses misbrug og psykisk mistrivsel hos gerningspersonen som en udbredt risikofaktor, der bidrager til eskalation, impulsivitet og uforudsigelighed i relationen. Det vil sige, at der er rigtig mange risikofaktorer, advarselstegn og udløsende faktorer i spil, hvorfor partnerdrabssager er så komplekse.

Samtidig er det i nærværende speciale belyst, at flere væsentlige risikofaktorer overses i praksis. Det er for eksempel psykisk mistrivsel hos gerningspersonen, som ofte registreres, men det fører sjældent til den hjælp ofret i flere af partnerdrabssagerne opsøger. Derudover håndteres brudte tilhold, stalking og gentagne anmeldelser ikke konsekvent, og flere af ofrene i partnerdrabssagerne har forsøgt sig med at anmelde vold eller anmode om tilhold. Disse oversete risikofaktorer belyser et strukturelt svigt i risikovurderingen, hvor partnerdrabssagernes kompleksitet ikke bliver taget tilstrækkeligt hånd om.

Forløbene op til partnerdrabene viser både tydelige mønstre og betydelige variationer. Over halvdelen af forløbene op til drabene har tydelige advarselstegn, og 64% af drabene er planlagte eller delvist planlagte. Selv i de sager, der fremstår som impulsive, kan der ofte identificeres forudgående konflikter, kontrol eller vold.

Brutaliteten er høj i størstedelen af sagerne, ofte med et element af overkill, hvilket indikerer stærke emotionelle motiver, som hævn, tab af kontrol eller vrede. Dog belyser specialet også, at enkelte drab sker uden forudgående vold eller kontroladfærd, hvilket understreger, at risikofaktorer ikke er deterministiske. Dette er en vigtig pointe at tage højde for.

De relationelle dynamikker i sagerne er tydeligt kønnet. I partnerdrabssager begået af mænd mod kvinder dominerer tvangskontrol. Ofrene er ofte isolerede, bange og uden handlemuligheder, hvilket understøtter Starks teori om Coercive Control (Stark, 2009). Specialet finder, som i de anvendte teorier, at mænds vold og drab ofte er forankret i maskulinitetskrænkelser, jalousi og tab af kontrol, hvilket også afspejles i deres ansvarsforståelser. Mænds ansvarsforståelser har en tendens til at være ansvarsfralæggende, hvor de benytter forklaringer som vrede, kortslutning, provokation eller eksternalisering for at pege skylden væk fra dem selv. Det kan være ved, at de tillægger alkohol, stress eller ofret, skylden for drabet. Kvinder, som gerningspersoner, udviser derimod mere heterogene dynamikker på trods af et datagrundlag bestående af fire kvindelige gerningspersoner. Der ses ikke samme mønster af tvangskontrol, stalking eller en udløsende faktor som jalousi. Men alligevel ses i data fire meget forskellige partnerdrab, hvor de kvindelige motiver blandt andet knytter sig til psykisk mistrivsel, gensidig vold, alkoholmisbrug og hævn. Kvinders ansvarsforståelser tager i højere afsæt i egen udsathed, relationelle belastninger og affekt, og de retter sjældnere skylden mod ofret. Specialet viser dermed, at antagelsen om, at kvinder primært dræber i selvforsvar, ikke kan opretholdes, men at deres motiver og dynamikker fortsat adskiller sig markant fra mænds.

Konkluderende viser specialet, at partnerdrab sjældent kan forstås, som enkeltstående hændelser, men at de ofte er et resultat af komplekse og kønnede dynamikker, hvor vold, kontrol, jalousi, misbrug og psykisk mistrivsel spiller sammen over tid. De identificerede risikofaktorer og oversete faresignaler peger på et betydeligt potentiale for forebyggelse,

særligt gennem styrket risikovurdering, bedre koordinering mellem myndigheder og øget opmærksomhed på både psykisk mistriksel og eskalerende kontroladfærd. Specialet bidrager dermed med ny viden om, hvordan partnerdrab udvikler sig, og hvordan køn former både motiv, dynamik og ansvarsforståelser, hvilket samtidig peger på nødvendigheden af en mere helhedsorienteret og evidensbaseret indsats, hvis partnerdrab skal forebygges mere effektivt i fremtiden.

12. Litteraturliste

Aurvig, C. B., & Bugbee, K. S. (Hosts). (2018). *Mørkeland* [Broadcast].

B 74 Forslag til folketingsbeslutning om at skærpe straffen for vold udøvet i nære relationer, 2. beh./Forkastet, 2024-25 (2024).

https://www.ft.dk/samling/20241/afstemningsforslag/b74/20241_b74_som_fremsat.htm

B. H. Johansen, K., Tjørnhøj-Thomsen, T., & Helweg-Larsen, K. (2013). *Stalking i Danmark—En kortlægning af erfaringer, konsekvenser og støttebehov*. Statens Institut for Folkesundhed.

<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2013/Stalking%20i%20Danmark-IFF.pdf>

Barnets Lov, LOV nr 721 af 13/06/2023 Retsinformation (2023).

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/721>

Basse, K. A. B., & Qvist, R. S. S. (2024). *Det ender i en tragedie for os allesammen: En kvalitativ undersøgelse af volds- og kontrolregimer forinden et partnerdrab* [Speciale, Kandidat i Kriminologi]. Aalborg Universitet.

Bengtsson, T., & Mølholt, A.-K. (2020). Anonymisering i kvalitative undersøgelser. I *Forskning med børn og unge—Etik og etiske dilemmaer* (1., s. 193–209). Hans Reitzels Forlag.

https://www.moodle.aau.dk/pluginfile.php/3532847/mod_resource/content/1/Anonymisering%20i%20kvalitative%20undersogelser.pdf

C. Campbell, J., Glass, N., W. Sharps, P., Laughon, K., & Bloom, T. (2007). *Intimate Partner Homicide: Review and Implications of Research and Policy. Volume 8*(3).

<https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1524838007303505>

Cullen, F., T., Agnew, R., & Wilcox, P. (2022). *Criminologi Theory: Past to Present* (7.). Oxford University Press.

Danmarks Domstole. (2026). *Domsdatabasen*. domsdatabasen.dk. <https://domsdatabasen.dk>

- Danner. (2022). *Tidslinje: Kriminalisering af psykisk vold*. Danner. Danner.dk.
<https://danner.dk/tidslinje-kriminalisering-af-psykisk-vold/>
- Dansk Stalking Center. (2022). *Lovgivning*. Danskstalkingcenter.dk.
<https://danskstalkingcenter.dk/lovgivning/>
- Dansk Stalking Center. (2026). *Hvad er stalking?* [Danskstalkingcenter.dk]. Dansk stalking center.
<https://danskstalkingcenter.dk/hvad-er-stalking/>
- Datatilsynet. (2023, november 7). *Pseudonymisering og anonymisering*. datatilsynet.dk.
<https://www.datatilsynet.dk/regler-og-vejledning/behandlingssikkerhed/katalog-over-foranstaltninger/pseudonymisering-og-anonymisering>
- E. Seehan, B., B. Murphy, S., M. Moynihan, M., Dudley-Fennessey, E., & G. Stapleton, J. (2015). *Intimate Partner Homicide: New Insights for Understanding Lethality and Risks. Volume 21(2)*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1077801214564687>
- Forslag til folketingsbeslutning om at skærpe straffen for vold udøvet i nære relationer, 2024/1 BSF 74, Retsinformation (2024). <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/20241BB00074>
- Gottzén, L., Bjørnholt, M., & Boonzaier, F. (2021). What has masculinity to do with intimate partner violence? *Men, Masculinities and Intimate Partner Violence*, kapitel 1.
<https://doi.org/https://doi.org/10.4324/9780429280054>
- H. Ottosen, M., & V. Østergaard, S. (2022). *Partnervold i Danmark 2020*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/partnervold-i-danmark-2020-mxbjpnzb/>
- H. Ottosen, M., V. Østergaard, S., H. Bom, L., & B. Poulsen, J. (2022). *Danskernes kendskab til partnervold*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/danskernes-kendskab-til-partnervold-lxmkmevd/>

- H. Thomsen, A., Hougen, H. P., Villesen, P., Brink, O., & M. Leth, P. (2020). *Sharp Force Homicide in Denmark 1992–2016*. <https://doi.org/doi:%2010.1111/1556-4029.14244>
- H. Thomsen, A., M. Leth, P., Hougen, H. P., & Villesen, P. (2021). *Gunshot homicides in Denmark 1992–2016*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s00414-021-02548-5>
- H. Thomsen, A., M. Leth, P., Hougen, H. P., & Villesen, P. (2022). *Asphyxia homicides in Denmark 1992–2016*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s00414-022-02787-0>
- H. Thomsen, A., M. Leth, P., Hougen, H. P., & Villesen, P. (2023, juni 7). *Intimate Partner Homicides in Denmark 1992-2016*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.fsisyn.2023.100337>
- H. Thomsen, A., M. Leth, P., Hougen, H. P., Villesen, P., & Brink, O. (24. august 20219). *Homicide in Denmark 1992-2016*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.fsisyn.2019.07.001>
- H. Thomsen, A., M. Leth, P., P. Hougen, H., & Villesen, P. (2022). *Blunt Force Homicides in Denmark 1992-2016*. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.15118>
- Hansen, R. (2024). *Den pressede psykiatri: "Der er alt for få ressourcer"*. <https://www.dp.dk/p-psykologernes-fagmagasin/artikler/den-pressede-psykiatri-der-er-alt-for-faa-ressourcer/>
- Hearn, J. R. (1998). *The Violences of Men: How Men Talk about and How Agencies Respond to Men's Violence to Women*. SAGE Publications, Limited. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/aalborguniv-ebooks/reader.action?c=RVBVQg&docID=456780&ppg=101>
- Henze-Pedersen, S. (2022). *The Ghost of Violence: The Lived Experience of Violence after the Act*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/the-ghost-of-violence-the-lived-experience-of-violence-after-the-act-rv7kjozn/>

Højesterets dom (Højesteret 5. oktober 2009).

<https://www.yumpu.com/da/document/read/18391750/laes-hele-dommen-domstolene>

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I., & Rasmussen, S. (2019). *Kvalitative undersøgelser i praksis*. Samfundslitteratur.

Institut for Menneskerettigheder. (2025). *Hvert femte drab i Danmark er et partnerdrab* [Policy Brief]. Institut for Menneskerettigheder.

<https://menneskeret.dk/files/media/document/Hvert%20femte%20drab%20i%20Danmark%20er%20et%20partnerdrab.%20Policy%20brief%20C%20Institut%20for%20Menneskerettigheder%20okt.%202025.pdf>

Institut for Retsmedicin. (2026, april 30). *Til politiet*. forensic.au.dk.

<https://forensic.au.dk/da/kontakt/til-politiet>

Jespersen, L. (2006a, juni 4). *Du kender din morder*.

Jespersen, L. (2006b, juni 4). *Du kender din morder*. *Du kender din morder*. Bilag X

Johannesen, R. S. (2025). *Partnerdrab i Danmark: En undersøgelse af forløb og mønstre forud for drabene*. Aalborg Universitet.

Justitsministeriet. (2024). *Ny rapport: Hvert femte drab i Danmark er et partnerdrab*.

Justitsministeriet. <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/ny-rapport-hvert-femte-drab-i-danmark-er-et-partnerdrab/>

Justitsministeriet. (2025a). *Den første omvendte fodlænke er nu taget i brug i Danmark*.

<https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/den-foerste-omvendte-fodlaenke-er-nu-taget-i-brug-i-danmark/>

Justitsministeriet. (2025b, april 3). *Et enigt Folketing indfører brug af omvendt fodlænke*.

Justitsministeriet. <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/et-enigt-folketing-indfoerer-brug-af-omvendt-fodlaenke/>

Justitsministeriets Forskningskontor. (2021). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2020*. Justitsministeriets forskningskontor, Rigspolitiet, Københavns Universitet, Det Kriminalpræventive Råd.

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12/Udsathed-for-vold-og-andre-former-for-kriminalitet.-Offerundersogelserne-2005-2020-WT.pdf>

Justitsministeriets Forskningskontor. (2024). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2023*. Justitsministeriet, Rigspolitiet, Københavns Universitet, Det Kriminalpræventive Råd.

<https://dkr.dk/Media/638696673676199032/Udsathed%20for%20vold%20og%20andre%20former%20for%20kriminalitet.%20Offerundersogelserne%202005-2023WT.pdf>

Justitsministeriets forskningskontor. (2021). *Drab i Danmark 2017-2021*. Justitsministeriet.

https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/01/Drab-i-Danmark-2017-2021_WT.pdf

Kafonek, K., C. Gray, A., & F. Parker, K. (2022). *Understanding Escalation Through Intimate Partner Homicide Narratives. Volume 28*(15–16).

<https://doi.org/https://doi.org/10.1177/10778012211068057>

Kvinfo. (2025a, oktober 23). *FOREBYGGELSE AF PARTNERDRAB I DANMARK OG INTERNATIONALT* [Kvinfo.dk]. Kvinfo - køn og ligestilling.

<https://kvinfo.dk/2025/10/23/forebyggelse-af-partnerdrab-i-danmark-og-internationalt/>

Kvinfo. (2025b, oktober 23). *Livsfarlige forhold: Forstå partnerdrab* [Kvinfo.dk]. Kvinfo - køn og ligestilling. <https://kvinfo.dk/2025/10/23/livsfarlige-forhold-forstaa-partnerdrab/>

Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, LOV nr 112 af 03/02/2012 (2012).

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/112>

- Lövestad, S., Örmon, K., Enander, V., & Krantz, G. (2024). *Health care utilization, mental disorders and behavioural disorders among perpetrators of intimate partner homicide in 2000-2016: A registry-based case-control study from Sweden. Volume 19(2)*. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=cdi_doaj_primary_oai_doaj_org_article_b310a4059b8846079d16801702917389&context=PC&vid=45KBDK_AUB:AUB&lang=da&adaptor=Primo%20Central&tab=Everything&query=any,contains,intimate%20partner%20homicide&facet=tlevel,include,online_resources&offset=10&searchInFulltext=false
- Messing, J. T., AbiNader, M., Bent-Goodley, T., & Campbell, J. (2022). *Preventing Intimate Partner Homicide: The Long Road Ahead. Volume 26(1)*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/10887679211048492>
- Meyer, E., & Post, L. (2013). *Collateral Intimate Partner Homicide*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/2158244013484235>
- Monckton Smith, J. (u.å.). *The Homicide 8- step timeline*. <https://safeguardingchildren.stoke.gov.uk/downloads/file/59/the-homicide-8-step-timeline-01-05-2024-a3->. Hentet <https://safeguardingchildren.stoke.gov.uk/downloads/file/59/the-homicide-8-step-timeline-01-05-2024-a3->
- Monckton Smith, J. (2020). *Intimate Partner Femicide: Using Foucauldian Analysis to Track an Eight Stage Progression to Homicide* (Vol. 26(11); s. 1–19). *Violence Against Women*.
- Ottosen, M., & Østergaard, S. (2018). *Psykisk Partnervold—En kvantitativ kortlægning*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/psykisk-partnervold-ozo64ezn/>
- OUH. (2026, februar). *Systematisk screening afslører partnervold blandt gravide*. OUH. Odense Universitetshospital. <https://ouh.dk/til-samarbejdspartnere/presse/nyheder-fra-odense-universitetshospital/2026/systematisk-screening-afslorer-partnervold-blandt-gravide>

- Pedersen, C., & Nielsen, A. S. B. (2026, januar). *Systematisk screening afslører partnervold blandt gravide*. DR. DR nyheder. https://www.dr.dk/nyheder/indland/systematisk-screening-afslorerer-partnervold-blandt-gravide?fbclid=IwY2xjawPgRFZleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFrkxaaDN4c3M3bERKWTFUc3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHm8zeiza1ldgXmlSndoT5txSl8ywQU5IXQy4F9YPsM7uoUtNza_DRrNfIGd__aem_GP0Jar-s6diEjXJMqd9JQg
- Regeringen. (2023). *Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab 2023-2026* (s. 1–19). Digitaliserings og ligestillingsministeriet. https://www.digmin.dk/Media/638234619918283183/Handlingsplan%20mod_partnervold_og_partnerdrab_2023-2026_tilgaengeligg.pdf
- Ritzau. (2025, december 31). *16 kvinder dræbt i 2025*. Tv2 nyheder. [nyheder.tv2.dk](https://nyheder.tv2.dk/krimi/2025-12-31-16-kvinder-draebt-i-2025).
- S. Rasmussen, C. (2024, april 2). *Adfærdsmønstre går igen inden partnerdrab—Her er seks tegn*. <https://nyheder.tv2.dk/2024-03-22-adfaerdsmoenstre-gaar-igen-inden-partnerdrab-her-er-seks-tegn>
- Stark, E. (2009). *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*. Oxford University Press. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/aalborguniv-ebooks/reader.action?c=RVBVQg&docID=4704270&ppg=322>
- Straffeloven (2019). <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/976>
- Straffeloven § 243 (2019). <https://danskelove.dk/straffeloven/243>
- Straffelovens § 242 (2022). <https://danskelove.dk/straffeloven/242>
- Thiel, A.-S. (2024). *Ny undersøgelse: Partnervold rammer også mange mænd*. Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/nyheder/2024/dec/ny-undersogelse-partnervold-rammer-ogsaa-mange-maend->

- Thusing Nielsen, C. (2020, maj 6). *Drabet i Tim: Landsretten fastholder 12 års fængsel til samlever*. <https://dbrs.dk/ringkoebing/drabet-i-tim-landsretten-fastholder-12-aars-faengsel-til-samlever>
- UN Women. (2025, november 24). *Every day, 137 women and girls are killed by intimate partners or family members*. [unwomen.org. https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/11/every-day-137-women-and-girls-are-killed-by-intimate-partners-or-family-members](https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/11/every-day-137-women-and-girls-are-killed-by-intimate-partners-or-family-members)
- Vatnar, S. K. B., Friestad, C., & Bjørkly, S. (2019, maj 20). A Comparison of Intimate Partner Homicide With Intimate Partner Homicide-Suicide: Evidence From a Norwegian National 22-Year Cohort. *A Comparison of Intimate Partner Homicide With Intimate Partner Homicide-Suicide: Evidence From a Norwegian National 22-Year Cohort*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0886260519849656>
- Vaaben, L., Seidelin, L., & Hvilsom, F. (2017). *Partnerdrab*. Politikken. Politiken. <https://politikken.dk/danmark/art8958046/Her-er-databasen-over-alle-partnerdrab-i-Danmark-siden-2017>
- Vaaben, L., & Thomsen, A. H. (2022). *En Forudsigelig Forbrydelse—Kvindedrab i Danmark* (1. udg.). Forlage 28B.
- Weizmann-Henelius, G., M. Grönroos, L., Putkonen, H., Eronen, M., Lindberg, N., & Häkkänen-Nyholm, H. (2012). *Gender-Specific Risk Factors for Intimate Partner Homicide: A Nationwide Register-Based Study*. *Volume 27*(8). <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0886260511425793>
- Yde, M. M. (2022, oktober 4). *Danners direktør: Derfor skal vi tælle partnerdrab*. Danner.dk. <https://danner.dk/danners-direktor-derfor-skal-vi-taelle-partnerdrab/>

Aalborg Universitet. (2021). *Mini-Kusus: Få styr på GDPR som studerende på 12 min*. Aalborg Universitet. aau.dk.sharepoint.dk. <https://aau.dk.sharepoint.com/sites/persondata-studerende/SitePages/Minikursus-i-GDPR-for-studerende.aspx>

Aarhus Universitet. (2026, marts 24). *Risikovurdering og konsekvensanalyse*. medarbejdere.au.dk. <https://medarbejdere.au.dk/informationssikkerhed/databeskyttelse/saerligt-om-forskning/risikovurdering-og-konsekvensanalyse>

13. Bilagsoversigt

Alle fortrolighedsstemplede

Bilag 1: Gennemgang af anvendt kodning og den samlede kodebog

Bilag 2: Alle sagsresuméer

Bilag 3-27: Dombøger – de er hver især opkaldt efter deres tildelte sagsnummer